

NACRT PRIJEDLOGA KONFERENCIJE O BUDUĆNOSTI EUROPE

Konferencija
o budućnosti
Europe

1. [„Klimatske promjene i okoliš”](#)
2. [„Zdravlje”](#)
3. [„Snažnije gospodarstvo, socijalna pravda i radna mjesta”](#)
4. [„EU u svijetu”](#)
5. [„Vrijednosti i prava, vladavina prava, sigurnost”](#)
6. [„Digitalna transformacija”](#)
7. [„Europska demokracija”](#)
8. [„Migracije”](#)
9. [„Obrazovanje, kultura, mladi i sport”](#)

„Klimatske promjene i okoliš“

1. Prijedlog: poljoprivreda, proizvodnja hrane, biološka raznolikost i ekosustavi, onečišćenje

CILJ: Sigurna, održiva, pravedna, klimatski odgovorna i cjenovno pristupačna proizvodnja hrane kojom se poštuju načela održivosti i okoliš te štite biološka raznolikost i ekosustavi, uz istodobno jamčenje sigurnosti opskrbe hranom:

Mjere:

1. isticati koncept zelenog i plavog gospodarstva promicanjem učinkovite okolišno i klimatski prihvatljive poljoprivrede i ribarstva u EU-u i diljem svijeta, uključujući ekološku poljoprivredu te druge oblike inovativne i održive poljoprivrede, kao što je vertikalna poljoprivreda, koji omogućuju proizvodnju više hrane s manjim unosom sirovina uz istodobno smanjenje emisija i utjecaja na okoliš, ali i dalje jamče produktivnost i sigurnost opskrbe hranom; (Panel br. 3 – preporuke br. 1, 2 i 10; Panel br. 2 – preporuka br. 4)
2. preusmjeriti subvencije i ojačati inicijative u korist ekološke i održive poljoprivrede koja je u skladu s jasnim ekološkim standardima te koja pomaže u ostvarenju globalnih klimatskih ciljeva; (Panel br. 3 – preporuke br. 1, 12)
3. primjenjivati načela kružnog gospodarstva u poljoprivredi i promicati mjere protiv rasipanja hrane (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma);
4. znatno smanjiti upotrebu kemijskih pesticida i gnojiva, u skladu s postojećim ciljevima, uz istodobno jamčenje sigurnosti opskrbe hranom, te podržavati istraživanja u cilju razvoja održivijih alternativa temeljenih na prirodi; (Panel br. 3 – preporuka br. 10, rasprava u radnoj skupini)
5. uvesti certificiranje uklanjanja ugljika na temelju pouzdanog, čvrstog i transparentnog obračuna ugljika; (plenarna rasprava)
6. ulagati u veći broj istraživanja i inovacija, među ostalim u području tehnoloških rješenja za održivu proizvodnju, otpornost biljaka i preciznu poljoprivredu te u snažniju komunikaciju, savjetodavne sustave i osposobljavanje za poljoprivrednike; (Panel br. 3 – preporuka br. 10, rasprava u radnoj skupini, plenarna rasprava)
7. iskorijeniti socijalni damping te poboljšati pravedni i zeleni prelazak na bolja radna mjesta s visokokvalitetnim sigurnosnim, zdravstvenim i radnim uvjetima u poljoprivrednom sektoru; (rasprava u radnoj skupini)
8. uhvatiti se u koštac s aspektima kao što su upotreba plastike u poljoprivrednim folijama i načini smanjenja potrošnje vode u poljoprivredi; (višejezična digitalna platforma)
9. zalagati se za smisleni uzgoj i proizvodnju mesa s naglaskom na dobrobiti životinja i održivosti, primjenom mjera kao što su jasno označivanje, visoki standardi i zajedničke norme za uzgoj i prijevoz životinja te jačanjem povezanosti uzgoja životinja i hrane. (Panel br. 3 – preporuke br. 16 i 30)

2. Prijedlog: poljoprivreda, proizvodnja hrane, biološka raznolikost i ekosustavi, onečišćenje

CILJ: Zaštita i obnova biološke raznolikosti, krajolika i oceana te iskorjenjivanje onečišćenja

Mjere:

1. stvarati, obnavljati i proširivati zaštićena područja te bolje upravljati njima u cilju očuvanja biološke raznolikosti; (preporuka francuskog nacionalnog panela, Panel br. 3 – preporuka br. 11)
2. uvesti sustav prisile i nagrađivanja za borbu protiv onečišćenja primjenom načela onečišćivač plaća, koji bi trebao biti uključen i u porezne mjere, te podizati razinu svijesti i povećavati poticaje; (Panel br. 3 – preporuka br. 32, preporuka francuskog nacionalnog panela, plenarna rasprava)
3. povećati ulogu općina u urbanističkom planiranju i izgradnji novih zgrada kojima se podržava plavo-zelena infrastruktura, izbjegavati i zaustavljati daljnje pečačenje zemljišta i uvesti obvezne zelene površine za nove zgrade radi promicanja biološke raznolikosti i urbanih šuma; (Panel br. 3 – preporuka br. 5, Panel br. 1 – preporuka br. 18, preporuka francuskog nacionalnog panela)
4. zaštititi kukce, posebno autohtone kukce i kukce oprašivače, među ostalim šticećenjem od invazivnih vrsta i boljom provedbom postojećih propisa; (Panel br. 1 – preporuka br. 18)
5. podupirati pošumljavanje, ponovno pošumljavanje, uključujući šume izgorjele u požarima, primjenjivati odgovorno upravljanje šumama te podržavati veće korištenje drva kao zamjene za druge materijale; utvrditi obvezujuće nacionalne ciljeve u svim državama članicama EU-a za ponovno pošumljavanje autohtonim drvećem i sadnju lokalne flore, uzimajući u obzir različite nacionalne situacije i posebnosti; (Panel br. 3 – preporuka br. 14, Panel br. 1 – preporuka br. 18)
6. provoditi i proširiti zabranu korištenja plastike za jednokratnu uporabu; (višejezična digitalna platforma)
7. zaštititi izvore vode i boriti se protiv onečišćenja rijeka i oceana, među ostalim istraživanjem i borbom protiv onečišćenja mikroplastikom te promicanjem ekološki prihvatljivog pomorskog prometa primjenom najboljih dostupnih tehnologija te uspostavljanjem europskih istraživanja i financiranja za alternativna pomorska goriva i tehnologije; (višejezična digitalna platforma, rasprava u radnoj skupini)
8. smanjiti svjetlosno onečišćenje. (rasprava u radnoj skupini)

[3. Prijedlog: klimatske promjene, energija, promet](#)

CILJ: Povećati europsku energetska sigurnost i postići energetska neovisnost EU-a uz istodobno osiguravanje pravedne tranzicije i pružanje dostatne, cjenovno pristupačne i održive energije Europljanima. Boriti se protiv klimatskih promjena, pri čemu bi EU trebao imati ulogu globalnog predvodnika u politici održive energije, i pritom poštovati globalne klimatske ciljeve:

Mjere:

1. ostvariti i, kad god je to moguće, ubrzati zelenu tranziciju, posebno zahvaljujući većim ulaganjima u obnovljivu energiju, kako bi se smanjila ovisnost o vanjskim izvorima energije, te uz uvažavanje uloge lokalnih i regionalnih vlasti u zelenoj tranziciji; (rasprava u radnoj skupini)
2. u okviru energetske politike razmotriti geopolitičke i sigurnosne implikacije za sve dobavljače energije iz trećih zemalja, uključujući ljudska prava, ekološki aspekt te dobro upravljanje i vladavinu prava; (rasprava u radnoj skupini)
3. smanjiti ovisnost o uvozu nafte i plina projektima energetske učinkovitosti, podupirati cjenovno pristupačan javni prijevoz, brze željezničke i teretne mreže, širenje opskrbe čistom i obnovljivom

- energijom; (Panel br. 4 – preporuka br. 2, Panel br. 1 – preporuka br. 10, preporuke francuskog i njemačkog nacionalnog panela)
4. poboljšati kvalitetu i međupovezanost, osigurati održavanje i transformirati električnu infrastrukturu i električne mreže kako bi se povećala sigurnost i omogućio prelazak na obnovljive izvore energije; (Panel br. 1 – preporuka br. 10, rasprava u radnoj skupini)
 5. ulagati u tehnologije za proizvodnju obnovljive energije, kao što je učinkovita proizvodnja i uporaba zelenog vodika, posebno u sektorima koje je teško elektrificirati; (Panel br. 3 – preporuka br. 31, rasprava u radnoj skupini)
 6. ulagati u istraživanje novih ekološki prihvatljivih izvora energije i metoda skladištenja, a do pronalaska konkretnih rješenja dodatno ulagati u postojeća optimalna rješenja za proizvodnju i skladištenje energije; (Panel br. 3 – preporuke br. 9 i 31)
 7. uvesti obvezne filtre za CO₂ u elektranama na fosilna goriva i pružiti financijsku potporu državama članicama koje nemaju financijska sredstva za ugradnju filtara za CO₂; (Panel br. 3 – preporuka br. 29)
 8. osigurati pravednu tranziciju, uz zaštitu radnika i radnih mjesta, njezinim odgovarajućim financiranjem i daljnjim istraživanjima, reformom poreznog sustava s pravednijim oporezivanjem i mjerama za borbu protiv poreznih prijevара te osiguravanjem uključivog pristupa upravljanju u donošenju politika na svim razinama (npr. ambicioznim mjerama za prekvalifikaciju/usavršavanje, snažnom socijalnom zaštitom, zadržavanjem javnih usluga u rukama javnosti, zaštitom pravila o zdravlju i sigurnosti na radu); (plenarna rasprava, rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma)
 9. uvesti paket ulaganja za klimatski prihvatljive tehnologije i inovacije, koji bi se trebao financirati uvoznim carinama povezanim s klimom i pristojbama za ugljičnu prilagodbu povezanim s klimom; (preporuka njemačkog nacionalnog panela)
 10. nakon prijelaznog razdoblja fosilna goriva više se ne bi smjela subvencionirati i ne bi se smjela financirati tradicionalna plinska infrastruktura; (rasprava u radnoj skupini)
 11. povećati vodstvo EU-a te preuzeti snažniju ulogu i odgovornost u promicanju ambicioznog djelovanja u području klime, pravedne tranzicije i potpore za rješavanje problema gubitaka i štete, i to u međunarodnom okviru, pri čemu će u središtu biti Ujedinjeni narodi. (preporuka nizozemskog nacionalnog panela, rasprava u radnoj skupini)

[4. Prijedlog: klimatske promjene, energija, promet](#)

CILJ: Pružiti visokokvalitetnu, modernu i sigurnu infrastrukturu, zajamčiti povezanost, uključujući ruralne i otočne regije, osobito putem cjenovno prihvatljivog javnog prijevoza:

Mjere:

1. podupirati javni prijevoz i razviti europsku mrežu javnog prijevoza koja je učinkovita, pouzdana i cjenovno pristupačna, posebno u ruralnim i otočnim regijama, uz dodatne poticaje za korištenje javnog prijevoza; (Panel br. 3 – preporuka br. 36, Panel br. 4 – preporuka br. 2)
2. ulagati u brze i noćne vlakove te postaviti jedinstveni standard za ekološki prihvatljivu željezničku tehnologiju u Europi kako bi se pružila vjerodostojna alternativa i olakšala mogućnost zamjene i odvratanja od letova na kratkim udaljenostima; (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma)

3. promicati kupnju, imajući na umu cjenovnu pristupačnost za kućanstva, i poticati (zajedničko) korištenje električnih vozila u skladu s dobrim standardom životnog vijeka baterija te ulaganja u potrebnu infrastrukturu za punjenje i ulaganja u razvoj drugih tehnologija koje ne zagađuju okoliš za vozila čiju je elektrifikaciju teško postići; (Panel br. 3 – preporuka br. 38)
4. razviti povezivost s internetom velike brzine i mobilnim mrežama u ruralnim i otočnim regijama; (Panel br. 3 – preporuka br. 36)
5. poboljšati postojeću prometnu infrastrukturu s ekološkog stajališta; (Panel br. 3 – preporuka br. 37)
6. zahtijevati da se osmisle programi urbanog razvoja za „zelenije” gradove s nižim emisijama i uvedu namjenske zone bez automobila u gradovima, no ne nauštrb komercijalnih područja; (Panel br. 3 – preporuka br. 6)
7. poboljšati infrastrukturu za biciklizam te biciklistima i pješacima osigurati dodatna prava i bolju pravnu zaštitu, među ostalim u slučaju nesreća s motornim vozilima, jamčenjem sigurnosti na cestama i edukacijama o propisima u cestovnom prometu; (Panel br. 3 – preporuka br. 4)
8. regulirati rudarenje kriptovaluta, koje iziskuje golemu količinu električne energije. (višejezična digitalna platforma)

5. [Prijedlog: održiva potrošnja, ambalaža i proizvodnja](#)

CILJ: Poboljšati upotrebu materijala i upravljanje njima unutar EU-a kako bi postali više kružni, autonomniji i manje ovisni. Izgraditi kružno gospodarstvo promicanjem održivih proizvoda i proizvodnje u EU-u. Osigurati da su svi proizvodi koji se stavljaju na tržište EU-a u skladu sa zajedničkim ekološkim standardima EU-a:

Mjere:

1. uvesti strože i usklađene standarde proizvodnje u EU-u i transparentan sustav označivanja za sve proizvode koji se prodaju na tržištu EU-a u pogledu njihove održivosti/ekološkog otiska te dugovječnosti s pomoću QR koda i ekološke ocjene ili digitalne putovnice za proizvode; (Panel br. 3 – preporuke br. 8, 13, 20, 21, Panel br. 1 – preporuka br. 16, Panel br. 4 – preporuka br. 13)
2. preispitati globalne lance opskrbe, među ostalim u poljoprivrednoj proizvodnji, kako bi se smanjila ovisnost EU-a i skratili lanci; (višejezična digitalna platforma)
3. dodatno izbjegavati otpad postavljanjem ciljeva za sprečavanje njegova nastanka i njegovu ponovnu uporabu te utvrđivanjem standarda kvalitete za sustave razvrstavanja otpada; (rasprava u radnoj skupini, preporuka francuskog nacionalnog panela)
4. postupno ukidati neodržive oblike ambalaže, regulirati ekološki sigurnu ambalažu i izbjegavati rasipanje materijala u ambalaži financijskim poticajima i kaznama te ulaganjem u istraživanje alternativa; (Panel br. 3 – preporuke br. 15, 25, Panel br. 1 – preporuka br. 12, Panel br. 4 – preporuka br. 16)
5. uvesti sustav povrata pologa za ambalažu na razini EU-a i napredne norme za spremnike; (Panel br. 3 – preporuke br. 22, 23, višejezična digitalna platforma)
6. pokrenuti platformu znanja EU-a o tome kako osigurati dugoročnu i održivu upotrebu i kako „popraviti” proizvode, uključujući dostupne informacije iz udruga potrošača; (Panel br. 3 – preporuka br. 20)

7. uvesti mjere za rješavanje problema ranog ili preranog (među ostalim planiranog) zastarijevanja, pružiti dulja jamstva, promicati pravo na popravak i zajamčiti dostupnost i pristupačnost odgovarajućih rezervnih dijelova; (Panel br. 3 – preporuka br. 20, preporuke francuskog i njemačkog nacionalnog panela, Panel br. 1 – preporuka br. 14)
8. uspostaviti tržište sekundarnih sirovina, među ostalim razmatranjem zahtjeva za postotke recikliranog sadržaja i poticanjem smanjene upotrebe primarnih materijala; (rasprava u radnoj skupini)
9. čim prije provesti ambicioznu strategiju za održivu tekstilnu industriju i uspostaviti mehanizam kojim se osigurava da potrošači imaju informacije o tome ispunjava li proizvod kriterije održivosti; (Panel br. 3 – preporuka br. 28, rasprava u radnoj skupini)
10. na razini EU-a poduzeti mjere kojima se potrošačima omogućuje da dulje upotrebljavaju proizvode te ih se na to potiče; (Panel br. 3 – preporuka br. 20)
11. povećati ekološke standarde i osigurati usklađenost u pogledu izvoza otpada unutar EU-a i u treće zemlje; (Panel br. 4 – preporuka br. 15, višejezična digitalna platforma)
12. uvesti mjere za ograničavanje oglašavanja proizvoda štetnih za okoliš uvođenjem obvezne izjave o ograničenju odgovornosti za proizvode koji su posebno štetni za okoliš; (Panel br. 3 – preporuka br. 22)
13. uvesti strože standarde proizvodnje i pravedne radne uvjete u cijelom proizvodnom lancu i lancu vrijednosti. (Panel br. 3 – preporuka br. 21)

6. [Prijedlog: informiranje, svijest, dijalog i način života](#)

CILJ: Poticati znanje, osviještenost, obrazovanje i dijalog o okolišu, klimatskim promjenama, uporabi energije i održivosti:

Mjere:

1. stvoriti interaktivnu informacijsku platformu za provjeru činjenica s redovito ažuriranim i raznolikim znanstvenim informacijama o okolišu; (Panel br. 3 – preporuka br. 33)
2. podupirati informativne kampanje o ekološkoj osviještenosti, uključujući dugoročnu kampanju EU-a za održivu potrošnju i način života; (preporuke njemačkog, nizozemskog i francuskog nacionalnog panela, Panel br. 3 – preporuka br. 7)
3. promicati i olakšavati dijalog i savjetovanje među svim razinama donošenja odluka, posebno s mladima i na lokalnoj razini; (preporuke njemačkog, nizozemskog i francuskog nacionalnog panela, Panel br. 3 – preporuke br. 27, 35, plenarna rasprava)
4. EU bi uz pomoć država članica trebao izraditi zajedničku europsku povelju usmjerenu na pitanja okoliša i poticanje svijesti o okolišu među svim građanima; (Panel br. 3 – preporuka br. 7)
5. pružati obrazovne tečajeve i nastavni materijal za sve kako bi se povećala pismenost u području klime i održivosti te omogućilo cjeloživotno učenje o temama povezanim s okolišem; (Panel br. 1 – preporuke br. 15, 35, Panel br. 3 – preporuka br. 24, rasprava u radnoj skupini)
6. uključiti proizvodnju hrane i zaštitu biološke raznolikosti u obrazovanje, uključujući informiranje o prednostima neprerađene hrane u odnosu na prerađenu, promicati školske vrtove, subvencionirati projekte urbanog vrtlarstva i vertikalnu poljoprivredu; razmotriti mogućnost uvođenja biološke raznolikosti kao obaveznog predmeta u školama i podizati svijest o njoj s

pomoću medijskih kampanja i poticanih „natjecanja” u cijelom EU-u (natjecanja na razini lokalne zajednice); (Panel br. 3 – preporuka br. 5, Panel br. 1 – preporuka br. 18)

7. jačati ulogu i djelovanje EU-a u području okoliša i obrazovanja proširenjem nadležnosti EU-a u području obrazovanja u vezi s klimatskim promjenama i okolišem te proširenjem primjene odlučivanja kvalificiranom većinom na teme za koje je utvrđeno da su od „europskog interesa”, kao što je okoliš; (preporuke nizozemskog i francuskog nacionalnog panela)
8. promicati biljnu prehranu radi zaštite klime i očuvanja okoliša. (višejezična digitalna platforma)

„Zdravlje”

7. Prijedlog – zdrava hrana i zdravi način života¹

CILJ: Osigurati da svi Europljani imaju pristup edukaciji o zdravoj hrani te zdravoj i cijenom pristupačnoj hrani kao sastavnom dijelu zdravog načina života, posebno na sljedeće načine:

Mjere:

1. utvrditi minimalne standarde za kvalitetu hrane i sljedivost hrane, među ostalim i ograničavanjem upotrebe antibiotika i drugih životinjskih lijekova na ono što je apsolutno nužno za zaštitu zdravlja i dobrobiti životinja umjesto preventivnog korištenja, te postrožiti kontrole u tom pogledu; [#23, #17]
2. od najranije dobi podučavati ljude zdravim navikama i poticati ih da donose sigurne i zdrave odluke i to oporezivanjem nezdrave prerađene hrane i stavljanjem na raspolaganje informacija o zdravstvenim svojstvima hrane; u tu svrhu uspostaviti europski sustav evaluacije za prerađenu hranu na temelju neovisnih i znanstvenih saznanja i uvesti oznaku koja će obuhvaćati upotrebu hormonskih tvari i endokrinih disruptora u proizvodnji hrane; u tom pogledu učvrstiti nadzor i primjenu postojećih pravila te razmotriti njihovo postroživanje; [#18, #19, radna skupina]
3. poticati dijalog s dionicima prehrambenog lanca od proizvodnje do prodaje za društveno odgovorno poslovanje u pogledu zdrave hrane; [#19, radna skupina]
4. na razini EU-a podupirati posluživanje zdrave, raznolike i cijenom pristupačne hrane u javnim ustanovama kao što su školske kantine, bolnice ili domovi za starije i nemoćne, između ostalog i putem namjenskog financiranja; [#3, plenarna skupština, radna skupina]
5. ulagati u istraživanje učinka upotrebe antibiotika i utjecaja hormonskih tvari i endokrinih disruptora na zdravlje ljudi. [#17, #18]

8. Prijedlog – jačanje sustava zdravstvene skrbi³

CILJ: ojačati otpornost i kvalitetu naših zdravstvenih sustava, naročito na sljedeće načine:

Mjere:

¹ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: #3, #17, #18, #19

² # = preporuka europskog panela građana i građanki

³ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: #39, #40, #41, #42, #43, #49, NL1, NL2, #51

1. stvoriti europski prostor za zdravstvene podatke kojim bi se olakšala razmjena zdravstvenih podataka; pojedinačni zdravstveni kartoni mogli bi se dobrovoljno staviti na raspolaganje putem elektroničke zdravstvene putovnice EU-a u skladu s pravilima o zaštiti podataka; [#41, radna skupina]
2. pružiti primjerene radne uvjete, osobito putem čvrstog kolektivnog pregovaranja, među ostalim i u pogledu plaća i radnih uvjeta, te uskladiti standarde osposobljavanja i certificiranja za zdravstvene djelatnike; trebalo bi razviti programe umrežavanja i razmjene za medicinske škole po uzoru na Erasmus, čime bi se posebno pridonijelo razvoju vještina; kako bi se osiguralo zadržavanje talenata, znanje mladih stručnjaka i njihova radna iskustva, potrebno je uspostaviti programe razmjene EU-a kako bismo motivirali naše najbolje umove u području bioloških znanosti da ne odu u treće zemlje; [#39, radna skupina]
3. na razini EU-a osigurati stratešku autonomiju i izbjeći ovisnost o trećim zemljama (preporuka br. 2 nizozemskog nacionalnog panela⁴) u pogledu lijekova (posebno djelatnih tvari) i medicinskih proizvoda (uključujući sirovine); konkretno, na razini EU-a trebalo bi utvrditi popis ključnih i prioritetnih, ali i inovativnih lijekova i liječenja (kao što su biotehnoška rješenja), oslanjajući se na postojeće europske agencije i HERA-u, kako bi se zajamčila njihova dostupnost građanima; razmotriti mogućnost organiziranja koordiniranog strateškog stvaranja zaliha diljem EU-a; kako bi se postiglo potrebno koordinirano i dugoročno djelovanje na razini Unije, uključiti zdravlje i zdravstvenu skrb u zajedničke nadležnosti EU-a i država članica EU-a i to izmjenom članka 4. UFEU-a; [#40, #49, plenarna skupština, radna skupina]
4. dodatno razvijati, koordinirati i financirati postojeće programe istraživanja i inovacija u području zdravlja, ali ne podrivajući pritom druge programe povezane sa zdravljem, uključujući europske referentne mreže jer one čine osnovu za razvoj mreža medicinske skrbi za visokospecijalizirana i složena liječenja; [#42, #43, radna skupina]
5. ulagati u zdravstvene sustave, osobito javne i neprofitne, infrastrukturu i digitalno zdravstvo te osiguravati da pružatelji zdravstvene zaštite poštuju načela potpune dostupnosti, pristupačnih cijena i kvalitete usluga, čime se osigurava da zdravstveni subjekti usmjereni na dobit ne iscrpljuju resurse te pritom uvelike ili potpuno zanemaruju opći interes; [#51, radna skupina]
6. ilzdavati snažne preporuke državama članicama za ulaganje u učinkovite, dostupne, cijenom pristupačne, visokokvalitetne i otporne zdravstvene sustave, posebno u kontekstu europskog semestra; utjecaj rata u Ukrajini na javno zdravlje ukazuje na potrebu za daljnjim razvojem otpornih zdravstvenih sustava i mehanizama solidarnosti. [#51, radna skupina]

9. [Prijedlog – šire poimanje zdravlja](#)⁵

CILJ: Usvojiti holistički pristup zdravlju u kojem se naglasak, osim na bolesti i liječenje, stavlja i na zdravstvenu pismenost i prevenciju, te poticati zajedničko razumijevanje izazova s kojima se suočavaju osobe koje su bolesne ili s invaliditetom, u skladu s pristupom „Jedno zdravlje”, koji bi trebalo istaknuti kao horizontalno i temeljno načelo koje obuhvaća sve politike EU-a.

Mjere:

1. poboljšati razumijevanje problema povezanih s mentalnim zdravljem i načina njihova rješavanja, među ostalim i od ranog djetinjstva i ranog dijagnosticiranja, oslanjajući se na dobre prakse razvijene diljem EU-a, koje bi trebale biti lako dostupne na portalu s najboljom praksom u

⁴ Preporuka nacionalnog panela građana i građanki

⁵ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: #44, #45, #46, #47, #50

području javnog zdravlja; kako bi se podigla razina osviještenosti, institucije EU-a i relevantni dionici trebali bi organizirati događaje za razmjenu najboljih praksi i pomoći svojim članovima da ih šire u svojim izbornim jedinicama; trebalo bi razviti akcijski plan EU-a za mentalno zdravlje kojim bi se pružila dugoročna strategija za mentalno zdravlje, među ostalim u pogledu istraživanja, i riješilo pitanje dostupnosti stručnjaka, među ostalim za maloljetnike, te u bliskoj budućnosti tome posvetila posebna Europska godina mentalnog zdravlja; [#44, #47, radna skupina]

2. na razini EU-a razviti standardni obrazovni program o zdravom načinu života koji će obuhvaćati i spolni odgoj; on bi trebao obuhvaćati i mjere usmjerene na zdrav način života i zaštitu okoliša te načine na koje to može pomoći u sprječavanju mnogih bolesti, primjerice bicikliranje kao zdravo sredstvo za svakodnevnu mobilnost; državama članicama i školama bilo bi, gdje je to prikladno, besplatno dostupno korištenje tog programa u njihovim kurikulumima; u sklopu takvog programa učilo bi se i o stereotipima o bolesnim osobama ili osobama s invaliditetom; [#46, radna skupina]
3. razviti tečajeve prve pomoći, uključujući praktičnu komponentu, koji bi bili besplatno dostupni svim građanima i razmotriti mogućnost standardne prakse njihova redovitog održavanja za studente i zaposlenike; trebao bi postojati i minimalan broj defibrilatora dostupnih na javnim mjestima u svim državama članicama; [#50]
4. proširiti inicijativu tjedna zdravlja, koja bi se odvijala u cijelom EU-u istog tjedna; tijekom kojega bi se obuhvatila i raspravila sva zdravstvena pitanja; razmotriti i inicijative za godine zdravlja, počevši od godine posvećene mentalnom zdravlju; [#44, radna skupina]
5. kao redovito liječenje u smislu oporezivanja priznati hormonske kontracepcijske proizvode koji se koriste iz medicinskih razloga, kao što su slučajevi fibromijalgije i endometrioze, te ženske sanitarne proizvode; osigurati pristup reproduktivnim tretmanima za sve osobe koje imaju problema s plodnošću. [#45, radna skupina]

10. Prijedlog – jednak pristup zdravstvu za sve⁶

CILJ: uspostaviti „pravo na zdravlje” tako što će se svim Europljanima zajamčiti jednak i univerzalan pristup cijenom povoljnoj, preventivnoj, kurativnoj i kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi

Mjere:

1. uspostaviti zajedničke minimalne zdravstvene standarde na razini EU-a, koji bi, uz ostalo, obuhvatili prevenciju i pristupačnost te blizinu zdravstvene skrbi, te ponuditi podršku za postizanje tih standarda; [#39, radna skupina]
2. uz uvažavanje potrebe da se u potpunosti uzme u obzir načelo supsidijarnosti i ključna uloga lokalnih, regionalnih i nacionalnih aktera u području zdravlja (preporuka br. 3 nizozemskog nacionalnog panela), osigurati mogućnost djelovanja na razini EU-a kada se pravo na zdravlje najbolje može rješavati na toj razini; omogućiti brže i odlučnije donošenje odluka o ključnim pitanjima i poboljšati učinkovitost europskog upravljanja u smjeru razvoja europske zdravstvene unije (primjerice u slučaju pandemije ili rijetkih bolesti); [#49, želja br. 11 francuskog nacionalnog panela, digitalna platforma]
3. unaprijediti europsku zdravstvenu uniju iskorištavanjem punog potencijala postojećeg okvira te uključiti zdravlje i zdravstvenu skrb u zajedničke nadležnosti EU-a i država članica EU-a i to

⁶ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: #39, #40, #45, #48, #49, #50, #51, FR promjena 8, FR želja 11, NL2, NL3

izmjenom članka 4. UFEU-a; [#49, želja br. 11 francuskog nacionalnog panela, digitalna platforma, radna skupina]⁷

4. pobrinuti se za to da svatko ima pristup postojećim terapijama čim postanu dostupne u EU-u; u tu svrhu olakšati prekograničnu suradnju, osobito kada je riječ o rijetkim bolestima, raku, kardiovaskularnim bolestima i visokospecijaliziranim liječenjima, primjerice transplantacijama organa i tretiranju teških opekлина; trebalo bi uspostaviti europsku mrežu za transplantacije i darivanje organa za dobrobit svih europskih pacijenata kojima je potrebna transplantacija [plenarna skupština i radna skupina];
5. osigurati pristupačne cijene skrbi snažnijim ulaganjem u zdravstvenu skrb, što se posebno odnosi na stomatološku skrb, uključujući profilaksu, te osigurati da je cjenovno povoljna stomatološka skrb svima dostupna za 15 do 20 godina; [#48, radna skupina]
6. pobrinuti se za to da kvaliteta liječenja i lijekova bude jednaka diljem EU-a te da lokalni troškovi budu pravični, uključujući rješavanje problema fragmentacije unutarnjeg tržišta; [#40, preporuka br. 3 nizozemskog nacionalnog panela, radna skupina, plenarna skupština]
7. boriti se protiv zdravstvenog siromaštva poticanjem besplatne stomatološke skrbi za djecu, skupine s niskim primanjima i druge ranjive skupine, kao što su osobe s invaliditetom; razmotriti i utjecaj nekvalitetnog stanovanja na zdravlje; [#48, radna skupina]
8. uzeti u obzir međunarodnu dimenziju zdravlja i uvidjeti da bi lijekovi trebali biti univerzalno dostupni, uključujući u siromašnijim zemljama. [preporuka br. 2 nizozemskog nacionalnog panela]

⁷ Preporuke nizozemskog panela građana i građanki razlikuju se od preporuka Europskog panela građana i građanki, te se u njima navodi da bi pitanja zdravlja i zdravstvene skrbi trebala u prvom redu biti u nacionalnoj nadležnosti (preporuka br. 3. nizozemskog nacionalnog panela).

„Snažnije gospodarstvo, socijalna pravda i radna mjesta”

Uvod

Živimo u izvanrednim vremenima, a EU će se prosuđivati na temelju napora koje ulaže da iz trenutačne krize izađe snažniji, s održivijim, uključivijim, konkurentnijim i otpornijim modelom rasta. Invazija Rusije na Ukrajinu i pandemija bolesti COVID-19 promijenile su lice EU-a. Na Konferenciji će se morati razmotriti i socijalne i gospodarske posljedice tog rata u ionako vrlo zahtjevnom kontekstu nakon pandemije. Istodobno, klimatske promjene i dalje predstavljaju stalnu prijetnju čovječanstvu i imat će dramatičan učinak na gospodarstvo i naša društva. Iz primljenih preporuka jasno je da građani pozivaju na snažnije djelovanje EU-a. Izvanredni transnacionalni izazovi, kao što su nejednakosti, konkurentnost, zdravlje, klimatske promjene, migracije, digitalizacija ili pravedno oporezivanje, iziskuju odgovarajuća europska rješenja. Iz preporuka i rasprava jasno je i da nam je potrebna sveobuhvatna strategija kako bi se osigurala veća dobrobit europskih građana u različitim aspektima njihova života. Neki elementi te strategije mogu se pronaći u postojećim politikama i mogu se postići potpunim iskorištavanjem postojećeg institucionalnog okvira na europskoj i nacionalnoj razini, za druge će biti potrebne nove politike, a u nekim slučajevima i izmjene Ugovora. Međutim, nove politike i izmjene Ugovora trebalo bi smatrati sredstvom za postizanje veće dobrobiti, a ne ciljevima samima po sebi. Moguće je i potrebno preoblikovati EU na način kojim će se zajamčiti njegova strateška autonomija, održivi rast, poboljšanje životnih i radnih uvjeta te ljudski napredak, bez iscrpljivanja i uništavanja našega planeta u okviru obnovljenog društvenog ugovora. Ove su preporuke namijenjene postizanju tih ciljeva. Prijedloge u nastavku trebalo bi tumačiti imajući na umu da su građani diljem Europe izrazili razna stajališta i preporuke. Upravo je ta raznolikost stajališta jedna od jedinstvenih prednosti Europe.

11. Prijedlog: Održivi rast i inovacije⁸

Cilj: Predlažemo da EU podrži prelazak na održiv i otporan model rasta, uzimajući u obzir zelenu i digitalnu tranziciju sa snažnom socijalnom dimenzijom u europskom semestru, te osnaživanje građana, sindikata i poduzeća. Konvencionalne makroekonomske pokazatelje i BDP moglo bi se dopuniti novim pokazateljima kako bi se odgovorilo na nove europske prioritete kao što su europski zeleni plan ili europski stup socijalnih prava te kako bi se bolje odrazila ekološka i digitalna tranzicija i dobrobit ljudi. Taj bi se cilj mogao postići mjerama u nastavku:

Mjere:

1. promicanje zelenijih proizvodnih procesa u poduzećima i podupiranje poduzeća u utvrđivanju najboljih rješenja te pružanje pozitivnih i negativnih poticaja (preporuke br. 11 i 12 europskog panela građana i građanki) te poticanje lokalne proizvodnje i potrošnje; (rasprave)
2. rad na održivijem i kružnom gospodarstvu rješavanjem pitanja planiranog zastarijevanja i osiguravanjem prava na popravak; (preporuka br. 14 europskog panela građana i građanki)
3. revizija gospodarskog upravljanja u EU-u i europskog semestra kako bi se osiguralo da zelena i digitalna tranzicija, socijalna pravda i društveni napredak idu ruku pod ruku s gospodarskom

⁸ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 9, 10, 11, 12, 14; Nizozemska: 1; Italija: 1.1; Litva: 3, 8.

konkurentnošću, bez zanemarivanja gospodarskog i fiskalnog aspekta europskog semestra; osim toga, potrebno je bolje uključiti socijalne partnere te lokalne i regionalne vlasti u provedbu europskog semestra kako bi se poboljšao njegov rad i odgovornost; (internetska platforma, rasprave)

4. rješavanje problema upotrebe plastične ambalaže/spremnika za jednokratnu uporabu; (preporuka br. 12 europskog panela građana i građanki)
5. širenje upotrebe europske tehnologije i njezino pretvaranje u održivu alternativu stranoj tehnologiji; (rasprave)
6. promicanje istraživanja novih materijala i tehnologija te inovativne uporabe postojećih materijala, istodobno osiguravajući da se istraživački napori ne udvostručuju; (preporuka br. 9 europskog panela građana i građanki, preporuka br. 1 nizozemskog nacionalnog panela građana i građanki)
7. rješavanje pitanja održivosti, cjenovne pristupačnosti i dostupnosti energije, uzimajući u obzir energetska siromaštvo i ovisnost o državama koje nisu članice EU-a, povećanjem udjela energije iz održivih izvora; (preporuka br. 10 europskog panela građana i građanki, preporuka br. 3 litavskog nacionalnog panela građana i građanki, preporuka br. 1.1 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)
8. podizanje svijesti među poduzećima i građanima o tome kako se ponašati na održiviji način i jamčiti pravednu tranziciju utemeljenu na socijalnom dijalogu i kvalitetnim radnim mjestima; (preporuka br. 12 europskog panela građana i građanki i internetska platforma)
9. uključivanje ambicioznih socijalnih, radnih i zdravstvenih standarda, uključujući zdravlje i sigurnost na radu, u nove trgovinske sporazume EU-a; (preporuka br. 8 litavskog nacionalnog panela građana i građanki)

12. [Prijedlog: Jačanje konkurentnosti EU-a i daljnje produbljivanje jedinstvenog tržišta](#)⁹

Cilj: Predlažemo jačanje konkurentnosti i otpornosti gospodarstva, jedinstvenog tržišta i industrije Europske unije te rješavanje problema strateških ovisnosti. Moramo promicati poduzetničku kulturu u EU-u u kojoj se potiču inovativna poduzeća svih veličina, a posebno mikropoduzeća, mala i srednja poduzeća i novoosnovana poduzeća, te u kojoj ona mogu napredovati kako bi doprinijela otpornijim i povezanim društvima. Postoji potreba za snažnim funkcionalnim tržišnim gospodarstvom kako bi se olakšala vizija Europe s istaknutijom socijalnom komponentom. Taj bi se cilj mogao postići mjerama u nastavku:

Mjere:

1. razvijanje jasne vizije za europsko gospodarstvo i iskorištavanje prednosti, kvalitete i raznolikosti Europe, uzimajući u obzir gospodarske i druge razlike među državama članicama, te promicanje suradnje i tržišnog natjecanja među poduzećima; (preporuke br. 1 i 2 nizozemskog nacionalnog panela građana i građanki)
2. konsolidiranje onoga što je učinjeno u pogledu jedinstvene valute i međusobnog povezivanja platnih sustava i telekomunikacija; (preporuka br. 4.a.2 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)

⁹ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 10, 11 & 14; Njemačka: 2.1, 2.2; Nizozemska: 1, 2; Francuska: 3, 9; Italija: 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.4, 4.a.2, 6.1; Litva: 1, 7.

3. smanjenje standardizacije proizvoda i priznavanje lokalnih i regionalnih kulturnih i proizvodnih posebnosti (poštovanje proizvodnih tradicija); (preporuka br. 2.2 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)
4. jačanje uzlazne socijalne i gospodarske konvergencije na jedinstvenom tržištu dovršetkom postojećih inicijativa kao što su bankovna unija i unija tržišta kapitala te provedbom reforme naše ekonomske i monetarne unije usmjerene na budućnost; (rasprave)
5. promicanje politika za snažnu industrijsku bazu i inovacije u ključnim razvojnim tehnologijama te klimatske politike usmjerene na budućnost u kombinaciji s industrijskom konkurentnošću sa snažnom socijalnom dimenzijom, temeljenih na socijalnom dijalogu i dobrim industrijskim odnosima; (rasprave)
6. posvećivanje posebne pozornosti MSP-ovima, koji su okosnica našega gospodarstva, u svim novim inicijativama; načelo „počnimo od malih” mora se poštovati u svim zakonodavnim prijedlozima EU-a, a trebalo bi i ojačati test utjecaja zakonodavstva na mala i srednja poduzeća u Komisijinoj procjeni učinka u skladu s jasnim načelima, uz potpuno poštovanje socijalnih standarda i prava potrošača; (rasprave)
7. osiguravanje sudjelovanja MSP-ova u zahtjevima za financiranje, natjecajima i mrežama uz što manje administrativnih napora; subjekti kao što su Europsko vijeće za inovacije i Europska investicijska banka trebali bi dodatno razviti pristup financiranju za MSP-ove s visokorizičnim inovacijskim projektima; (rasprave)
8. stvaranje boljeg okvira za ulaganja u istraživanje i inovacije čiji su cilj održiviji i biološki raznolikiji poslovni modeli; (preporuke br. 10, 11 i 14 europskog panela građana i građanki) usmjeravanje na tehnologiju i inovacije kao pokretače rasta; (preporuka br. 1.3 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)
9. promicanje zajedničkih gospodarskih rezultata autonomnom, konkurentnom industrijom; (preporuka br. 3 francuskog nacionalnog panela građana i građanki)
10. utvrđivanje i razvoj strateških sektora, uključujući svemir, robotiku i umjetnu inteligenciju; (preporuke br. 3 i 9 francuskog nacionalnog panela građana i građanki)
11. ulaganje u gospodarstvo koje se temelji na turizmu i kulturi, uključujući mnoga mala odredišta u Europi; (preporuka br. 1.2 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)
12. rješavanje pitanja sigurnosti opskrbe diversifikacijom ulaznih izvora/sirovina i povećanje proizvodnje ključnih dobara u Europi, kao što su zdravlje, hrana, energija, obrana i promet; (preporuka br. 9 francuskog nacionalnog panela građana i građanki, preporuka br. 1 litavskog nacionalnog panela građana i građanki, preporuka br. 1.4 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)
13. promicanje digitalizacije europskih poduzeća, primjerice putem posebnog pregleda stanja kojim se poduzećima omogućuje da međusobno usporede stupanj digitalizacije, s općim ciljem povećanja konkurentnosti; (preporuka br. 2.1 njemačkog nacionalnog panela građana i građanki)
14. promicanje digitalne kohezije kako bi se doprinijelo gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji kako je definirano u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije; (rasprave)
15. jačanje prekogranične suradnje kako bi se povećala kohezija i otpornost unutar i izvan regija poticanjem europskog prekograničnog mehanizma i sličnih alata; (rasprave)
16. jačanje i promicanje mogućnosti za prekogranično osposobljavanje kako bi se usavršila europska radna snaga i povećala konkurentnost, uz istodobno jačanje ekonomske pismenosti građana; (preporuka br. 2.2 njemačkog nacionalnog panela građana i građanki, preporuka br. 7 litavskog

nacionalnog panela građana i građanki) promicanje razmjene među radnicima u Europi putem Europskog centra za zapošljavanje; (preporuka br. 6.1 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki) poticanje mladih na učenje prirodoslovnih predmeta; (preporuka br. 1.5 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)

17. smanjenje birokracije, kada nije neophodna (dozvole, certifikati); (preporuka br. 2.1 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)
18. borba protiv krivotvorenja i nepoštenog tržišnog natjecanja; (preporuka br. 2.4 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)
19. osiguranje većeg sudjelovanja novoosnovanih poduzeća i MSP-ova u inovacijskim projektima jer se time povećavaju njihova inovacijska snaga, konkurentnost i umrežavanje; (internetska platforma, rasprave)
20. konsolidacija i zaštita jedinstvenog tržišta trebali bi ostati prioritet; mjere i inicijative na razini EU-a i nacionalnoj razini ne bi smjele biti štetne za jedinstveno tržište i trebale bi doprinijeti slobodnom protoku ljudi, robe, usluga i kapitala; (rasprave)
21. nove političke inicijative EU-a trebale bi proći „provjeru konkurentnosti” kako bi se analizirao njihov učinak na poduzeća i njihovo poslovno okruženje (trošak poslovanja, inovacijski kapacitet, međunarodna konkurentnost, jednaki uvjeti itd.); takva je provjera u skladu s Pariškim sporazumom, ciljevima održivog razvoja, uključujući rodnu ravnopravnost, te se njome ne ugrožava zaštita ljudskih, socijalnih i radničkih prava ni standardi zaštite okoliša i potrošača; u tu svrhu predlažemo i osnivanje europskog savjetodavnog tijela za konkurentnost koje bi trebalo pratiti način na koji se provodi provjera konkurentnosti i posebno procijeniti kumulativni učinak zakonodavstva te iznijeti prijedloge za poboljšanje odgovarajućih okvirnih uvjeta za konkurentnost poduzeća iz EU-a; to bi tijelo u svoje upravljanje trebalo uključiti organizirano civilno društvo i socijalne partnere. (rasprave)

13. Prijedlog: ¹⁰ključiva tržišta rada

Cilj: Predlažemo poboljšanje funkcioniranja tržišta rada kako bi se osigurali pravedniji radni uvjeti i promicali rodna ravnopravnost te zapošljavanje mladih i pripadnika ranjivih skupina. EU, države članice i socijalni partneri moraju raditi na iskorjenjivanju siromaštva unatoč zaposlenju, riješiti pitanje prava radnika koji rade putem platformi, zabraniti neplaćena pripravništva i osigurati pravednu mobilnost radne snage u EU-u. Moramo promicati socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje. Moramo osigurati potpunu provedbu europskog stupa socijalnih prava, uključujući njegove relevantne glavne ciljeve za 2030. na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u područjima „jednakih mogućnosti i pristupa tržištu rada” i „pravednih radnih uvjeta”, uz poštovanje nadležnosti i načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, te uključiti Protokol o socijalnom napretku u Ugovore. Pritom bi trebalo poštovati nacionalne tradicije i autonomiju socijalnih partnera te surađivati s civilnim društvom. Taj bi se cilj mogao postići mjerama u nastavku:

Mjere:

1. osiguravanje da se zakonskim minimalnim plaćama jamči da svaki radnik može zarađivati dovoljno da si osigura pristojnu kvalitetu života koja je slična u svim državama članicama; trebalo bi utvrditi

¹⁰ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 1, 2, 7, 28, 30; Njemačka: 4.1, 4.2; Nizozemska: 4; Francuska: 6; Italija: 5.a.1, 5.a.4, 6.1, 6.2.

jasne kriterije (npr. troškovi života, inflacija, život iznad granice siromaštva, prosječna i medijalna plaća na nacionalnoj razini) koje treba uzeti u obzir pri određivanju razine minimalnih plaća; razine zakonskih minimalnih plaća trebalo bi redovito preispitivati s obzirom na te kriterije kako bi se zajamčila njihova primjerenost; posebnu pozornost trebalo bi posvetiti učinkovitoj provedbi tih pravila te praćenju i bilježenju poboljšanja životnog standarda; istodobno bi trebalo ojačati i promicati kolektivno pregovaranje diljem EU-a; (preporuke br. 1 i 30 europskog panela građana i građanki, preporuka br. 4.2 njemačkog nacionalnog panela građana i građanki, internetska platforma)

2. analiza trenutačnog stanja provedbe i snažnija provedba Direktive o radnom vremenu (Direktiva 2003/88/EZ) i drugog relevantnog zakonodavstva kojim se osigurava zdrava ravnoteža između poslovnog i privatnog života, imajući u vidu nove nacionalne politike u ovom području; (preporuka br. 2 europskog panela građana i građanki)
3. uvođenje ili jačanje postojećeg zakonodavstva kojim se uređuje takozvani „pametan rad” i poticanje poduzeća na njegovo promicanje; (preporuka br. 7 europskog panela građana i građanki) EU bi trebao osigurati pravo na isključivanje, učiniti više kako bi se riješio problem digitalnog jaza na radnom mjestu i procijeniti posljedice rada na daljinu za zdravlje, radno vrijeme i uspješnost poduzeća; potrebno je zajamčiti pravednu digitalizaciju koja se temelji na ljudskim pravima, poboljšanim radnim uvjetima i kolektivnom pregovaranju; (rasprave)
4. integriranje politika zapošljavanja na razini EU-a gdje su aktivne politike tržišta rada i dalje ključne i sve usklađenije (preporuka br. 6.2 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki), dok se države članice usredotočuju na nastavak reformi kako bi stvorile povoljne uvjete za otvaranje kvalitetnih radnih mjesta; (rasprave)
5. poduzimanje koraka kako bi se osiguralo da socijalna prava budu u potpunosti zaštićena i zajamčena u slučaju sukoba s gospodarskim slobodama, među ostalim uvođenjem protokola o socijalnom napretku u Ugovore; (internetska platforma, rasprave)
6. osiguravanje rodne ravnopravnosti, u skladu sa strategijom EU-a za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025.; EU bi trebao nastaviti mjeriti napredak u području rodne ravnopravnosti s pomoću indeksa rodne ravnopravnosti (tj. stavova, razlike u plaćama, zapošljavanja, rukovođenja itd.), svake godine pratiti strategiju i biti transparentan u odnosu na postignuća, poticati razmjenu stručnog znanja i najboljih praksi te eventualno uspostaviti izravni mehanizam za povratne informacije građana (npr. pravobranitelj); (preporuka br. 28 europskog panela građana i građanki, preporuka br. 5.a.1 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki) potrebno je riješiti problem razlike u plaćama između spolova i uvesti kvote na višim položajima; trebala bi postojati veća potpora poduzetnicama u poslovnom okruženju i ženama u području STEM-a; (rasprave)
7. promicanje zapošljavanja mladih, primjerice pružanjem financijske pomoći poduzećima, ali i pružanjem dodatne potpore poslodavcima i radnicima (preporuka br. 4 nizozemskog nacionalnog panela građana i građanki) i potpore mladim poduzetnicima i mladim samozaposlenim stručnjacima, primjerice pomoću obrazovnih alata i tečajeva; (rasprave)
8. promicanje zapošljavanja skupina u nepovoljnom položaju (preporuka br. 4 nizozemskog nacionalnog panela građana i građanki), posebno među osobama s invaliditetom; (internetska platforma)
9. promicanje zapošljavanja i socijalne mobilnosti, a time i mogućnost samoostvarenja i samoodređenja; (preporuke br. 5.a.4 i 6.1 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki);

mogla bi postojati dugoročna strategija kako bi se osiguralo da svi u našim društvima imaju odgovarajuće vještine za pronalazak posla i ostvarivanje svojih talenata, posebno mlada generacija; (rasprave) važno je ulagati u vještine pojedinaca prilagođene promjenjivim potrebama tržišta rada i promicati cjeloživotno učenje, među ostalim, putem programa razmjene u svim fazama života, te osigurati pravo na cjeloživotno učenje i pravo na osposobljavanje; (preporuka br. 6 francuskog nacionalnog panela građana i građanki, preporuka br. 4.1 njemačkog nacionalnog panela građana i građanki) u tu je svrhu potrebno ojačati suradnju između poduzeća, sindikata i pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. (rasprave)

14. Prijedlog: Snažnije socijalne politike¹¹

Cilj: Predlažemo smanjenje nejednakosti, borbu protiv socijalne isključenosti i suzbijanje siromaštva. Moramo uspostaviti sveobuhvatnu strategiju za borbu protiv siromaštva koja bi, među ostalim, mogla uključivati pojačano Jamstvo za djecu i Garanciju za mlade, uvođenje minimalnih plaća, zajednički okvir EU-a za programe minimalnog dohotka i pristojno socijalno stanovanje. Moramo osigurati potpunu provedbu europskog stupa socijalnih prava, uključujući njegove relevantne glavne ciljeve za 2030., na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u području „socijalne zaštite i uključenosti” uz dužno poštovanje odgovarajućih nadležnosti i načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, te uključiti Protokol o socijalnom napretku u Ugovore. Taj bi se cilj mogao postići mjerama u nastavku:

Mjere:

1. jačanje nadležnosti EU-a u socijalnim politikama i predlaganje zakonodavstva, usklađenog na razini Unije, namijenjenog promicanju socijalnih politika i osiguravanju jednakosti prava, među ostalim u području zdravlja, kojim se uzimaju u obzir dogovoreni propisi i minimalni zahtjevi na cijelom području; (preporuke br. 19 i 21 europskog panela građana i građanki) EU bi mogao podupirati i dopunjavati politike država članica, među ostalim predlaganjem zajedničkog okvira za minimalni dohodak kako bi se osiguralo da nitko ne bude zapostavljen; te bi se mjere trebale provoditi u okviru potpune provedbe europskog stupa socijalnih prava i njegova akcijskog plana; (rasprave)
2. neugrožavanje socijalnih prava (javno zdravlje, javno obrazovanje, politike rada); (preporuka br. 4.a.1 talijanskog nacionalnog panela građana i građanki)
3. promicanje istraživanja u području socijalnih pitanja i zdravlja u EU-u u skladu s prioritarnim smjernicama za koje se smatra da su od javnog interesa i koje su dogovorile države članice te osiguravanje odgovarajućeg financiranja; to bi se djelomično moglo ostvariti jačanjem suradnje u svim područjima stručnosti te među zemljama i među obrazovnim ustanovama (fakultetima itd.); (preporuka br. 20 europskog panela građana i građanki)
4. odobravanje pristupa zdravstvenim uslugama svim osobama mlađima od 16 godina diljem EU-a u slučaju da te usluge nisu dostupne u nacionalnom kontekstu; (rasprave)
5. osiguravanje da EU, zajedno sa socijalnim partnerima i nacionalnim vladama, podupire ciljani pristup pristojnom socijalnom stanovanju za građane, u skladu s njihovim posebnim potrebama; u troškovima bi trebali sudjelovati privatni ulagači, najmodavci, korisnici stambenih nekretnina,

¹¹ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 19, 20, 21, 25; Italija: 4.a.1.

vlade država članica na središnjoj i lokalnoj razini te Europska unija. (preporuka br. 25 europskog panela građana i građanki)

15. Prijedlog: Demografska tranzicija¹²

Cilj: Predložimo rješavanje izazova koji proizlaze iz demografske tranzicije, kao ključnog sastojka opće otpornosti Europe, posebno niske stope nataliteta i stalnog starenja stanovništva, osiguravanjem potpore pojedincima tijekom cijelog životnog ciklusa. To bi trebalo uključivati sveobuhvatno djelovanje usmjereno na sve generacije, od djece i mladih do obitelji, radno sposobnog stanovništva, starijih osoba koje su i dalje spremne za rad te onih u mirovini ili onih kojima je potrebna skrb. Taj bi se cilj mogao postići mjerama u nastavku:

Mjere:

1. osiguravanje kvalitetne, cjenovno pristupačne i dostupne skrbi za djecu diljem EU-a kako bi majke i očevi mogli sa sigurnošću uskladiti svoj poslovni i obiteljski život; to bi, prema potrebi, moglo uključivati mogućnosti korištenja usluga skrbi o djeci na radnom mjestu ili u blizini radnog mjesta; u nekim državama članicama dostupna je i skrb preko noći, što bi trebalo poslužiti kao primjer; osim toga, to bi se moglo popratiti potpornim mjerama kao što su snižene stope PDV-a na opremu potrebnu za djecu; ključno je spriječiti siromaštvo i socijalnu isključenost djece; (preporuke br. 22 i 26 europskog panela građana i građanki) jačanje Jamstva za djecu, kojim se djeci kojoj je potrebna pomoć jamči pristup uslugama kao što su obrazovanje i skrb, zdravstvena skrb, prehrana i stanovanje, moglo bi biti instrument za postizanje tog cilja; (internetska platforma, rasprave)
2. uvođenje posebne potpore i zaštite rada za mlade; takve mjere usmjerene na radno sposobno stanovništvo trebale bi uključivati pristup informacijama za majke i očeve o njihovu povratku na posao; (preporuka br. 22 europskog panela građana i građanki) jačanje Garancije za mlade mogao bi biti instrument za poboljšanje pristupa osoba mlađih od 30 godina kvalitetnim ponudama za zapošljavanje, trajno obrazovanje, naukovanje ili pripravništvo; (rasprave)
3. promicanje prava na slobodno kretanje obrazovanja unutar Unije, među ostalim uzajamnim priznavanjem diploma, ocjena, vještina i kvalifikacija; (rasprave)
4. poboljšanje zakonodavstva i njegove provedbe kako bi se osigurala potpora obiteljima u svim državama članicama, na primjer u pogledu roditeljskog dopusta te doplataka za rođenje djeteta i skrb o djeci; (preporuka br. 26 Europskog panela građana i građanki i preporuka br. 5.a.1 Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki); pitanje stanovanja ima ključnu ulogu u pružanju potpore obiteljima i trebalo bi ga riješiti (internetska platforma, rasprave);
5. poduzimanje mjera kako bi se zajamčilo da sve obitelji uživaju jednaka obiteljska prava u svim državama članicama; to bi trebalo uključivati pravo na sklapanje braka i posvojenje; (preporuka br. 27 Europskog panela građana i građanki);
6. promicanje fleksibilne dobi za umirovljenje uzimajući u obzir specifičnu situaciju starijih osoba; pri određivanju dobi za umirovljenje trebala bi postojati diferencijacija ovisno o struci, čime se uzima u obzir posebno zahtjevan rad, kako mentalno tako i fizički; (preporuka br. 31 Europskog panela građana i građanki i preporuka br. 5.a.1 Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki);

¹² Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 21, 22, 23, 26, 27; Italija: 5.a.1.

7. sprečavanje siromaštva u starijoj dobi uvođenjem minimalnih mirovina; za takve minimalne razine trebalo bi uzimati u obzir životni standard, prag siromaštva i kupovnu moć u određenoj državi članici; (preporuka br. 21 Europskog panela građana i građanki);
8. jamčenje odgovarajuće socijalne i zdravstvene skrbi za starije osobe; pritom je važno obuhvatiti i skrb u zajednici i skrb u ustanovama; isto tako, mjerama se moraju uzeti u obzir i primatelji skrbi i pružatelji skrbi; (preporuka br. 23 Europskog panela građana i građanki);
9. osiguravanje održivog razvoja i demografske otpornosti regija koje zaostaju kako bi postale dinamičnije i atraktivnije, među ostalim u okviru kohezijske politike; (internetska platforma, rasprave);
10. poduzimanje koordiniranih mjera na europskoj razini radi prikupljanja podataka razvrstanih prema čimbenicima kao što su rod i analiza demografskih trendova, razmjena najboljih praksi i znanja te podupiranje država članica u oblikovanju i provedbi odgovarajućih politika, među ostalim osnivanjem specijaliziranog tijela EU-a u tom području (internetska platforma, rasprave).

16. Prijedlog: Fiskalne i porezne politike¹³

Cilj: Predlažemo da EU promiče ulaganja okrenuta budućnosti i usmjerena prema zelenoj i digitalnoj tranziciji sa snažnom socijalnom i rodnom dimenzijom, uzimajući također u obzir primjere instrumenta *Next Generation EU* i instrumenta SURE. EU mora uzeti u obzir društveni i gospodarski učinak rata protiv Ukrajine te vezu između gospodarskog upravljanja EU-a i novog geopolitičkog konteksta i ojačati vlastiti proračun novim vlastitim sredstvima. Građani žele odmak od oporezivanja građana i MSP-ova te usredotočenje na utaju poreza, velike zagađivače i oporezivanje digitalnih divova, a istovremeno žele da EU podupire sposobnost država članica i lokalnih vlasti da se same financiraju, kao i da ih podupire pri korištenju sredstava EU-a. Taj bi se cilj trebao postići mjerama u nastavku:

Mjere:

1. usklađivanje i koordinacija poreznih politika u državama članicama EU-a kako bi se spriječili utaja i izbjegavanje plaćanja poreza, izbjegle porezne oaze unutar EU-a i suzbilo premještanje proizvodnje unutar Europe, među ostalim osiguravanjem da se odluke o poreznim pitanjima mogu donositi kvalificiranom većinom u Vijeću EU-a; s druge strane, postoje preporuke panela građana u kojima se navodi da je oporezivanje u nadležnosti pojedinačnih zemalja koje imaju vlastite ciljeve i posebne okolnosti; (preporuke br. 13 i 31 Europskog panela građana i građanki, preporuka br. 4.b.3 Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki, preporuka br. 2.3 Nizozemskog nacionalnog panela građana i građanki);
2. promicanje suradnje među državama članicama EU-a kako bi se osiguralo da sva poduzeća u EU-u plaćaju svoj dio poreza; uvođenje zajedničke osnovice poreza na dobit ili minimalne efektivne stope (preporuka br. 3 Nizozemskog nacionalnog panela građana i građanki);
3. osiguravanje da poduzeća plaćaju porez ondje gdje ostvaruju dobit; (preporuka br. 13 Europskog panela građana i građanki);
4. osiguravanje da se poreznom politikom podupire europska industrija i sprječava gubitak radnih mjesta u Europi; (preporuke br. 13 i 31 europskog panela građana i građanki);

¹³ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki 1.: 13, 31; Nizozemska: 2.3; Italija: 4.b.3, 4.b.6; Litva: 9, 10.

27/4/2022

5. dodatno razmatranje zajedničkog zaduživanja na razini EU-a s ciljem stvaranja povoljnijih uvjeta zaduživanja, uz istodobno održavanje odgovornih fiskalnih politika na razini država članica; (preporuka br. 9 Litavskog nacionalnog panela građana i građanki);
6. jačanje nadzora nad apsorpcijom i upotrebom sredstava EU-a, među ostalim na lokalnoj i općinskoj razini (preporuka br. 10 Litavskog nacionalnog panela građana i građanki).

„EU u svijetu”

17. Prijedlog: Smanjivanje ovisnosti EU-a o stranim akterima u strateškim gospodarskim sektorima

CILJ: Predlažemo da EU poduzme mjere kako bi ojačao svoju autonomiju u ključnim strateškim sektorima kao što su poljoprivredni proizvodi, strateška ekonomska dobra, poluvodiči, medicinski proizvodi, inovativne digitalne i ekološke tehnologije te energetika. Taj bi se cilj trebao postići mjerama u nastavku:

Mjere:

1. poticanje aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija te suradnje javnih i privatnih partnera u tom području;
2. zadržavanje ambicioznog plana trgovinskih pregovora kojim se može doprinijeti izgradnji otpornosti i diversifikaciji lanaca opskrbe, posebno za sirovine, uz istodobno ravnopravnije dijeljenje koristi od trgovine i to s više partnera, čime se ograničava naša izloženost i ovisnost o malom broju potencijalno rizičnih dobavljača;¹⁴
3. povećanje otpornosti lanaca opskrbe EU-a s pomoću poticanja ulaganja u strateške sektore u EU-u, stvaranja zaliha kritičnih proizvoda i uređaja te diversifikacije izvora opskrbe kritičnim sirovinama;
4. daljnja ulaganja u dovršenje unutarnjeg tržišta te stvaranje jednakih uvjeta kako bi proizvodnja i kupnja tih proizvoda u Europskoj uniji postala privlačnija;
5. potpora kojom se omogućuje da takvi proizvodi ostanu dostupni i cjenovno pristupačni europskim potrošačima te da se smanji ovisnost izvana, primjerice uz pomoć strukturnih i regionalnih politika, poreznih olakšica, subvencija, ulaganja u infrastrukturu i istraživanja, jačanja konkurentnosti MSP-ova, kao i obrazovnih programa kako bi se povezane kvalifikacije i radna mjesta koji su relevantni za osiguravanje osnovnih potreba zadržali u Europi;¹⁵
6. program kojim se na europskoj razini podupiru mali lokalni proizvođači u strateškim sektorima diljem država članica¹⁶, uz veću upotrebu programa i financijskih instrumenata EU-a, kao što je InvestEU;
7. bolja suradnja među državama članicama radi upravljanja rizicima u lancu opskrbe¹⁷.

18. Prijedlog: Smanjivanje ovisnosti EU-a o stranim akterima u području energije

CILJ: Predlažemo da EU ostvari veću autonomiju u području proizvodnje i opskrbe energijom u kontekstu zelene tranzicije koja je u tijeku i to s pomoću mjera u nastavku:

Mjere:

¹⁴ Iz rasprava u Radnoj skupini i na plenarnoj skupštini.

¹⁵ Vidjeti 1. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, 2. preporuku Njemačkog nacionalnog panela građana i građanki, prvi panel „EU u svijetu”, te 1. preporuku Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki, skupina 2, dodatno razrađenu u Radnoj skupini.

¹⁶ Vidjeti 4. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki te 5. i 6. preporuku Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki, skupina 2, koje su dodatno razrađene u Radnoj skupini.

¹⁷ Vidjeti digitalnu platformu te 2. i 3. preporuku Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki, skupina 2, koje su dodatno razrađene u Radnoj skupini.

1. donošenje strategije za postizanje veće autonomije u vlastitoj proizvodnji energije; europsko tijelo trebalo bi integrirati postojeće europske agencije za energiju te koordinirati razvoj obnovljivih izvora energije i promicati razmjenu znanja;¹⁸
2. aktivna potpora projektima javnog prijevoza i energetske učinkovitosti, paneuropska mreža brze željeznice i mreža prijevoza tereta, širenje opskrbe čistom i obnovljivom energijom (osobito energijom sunca i vjetra) i alternativnih tehnologija (kao što su vodik ili proizvodnja energije iz otpada), kao i promjena kulture u urbanim sredinama, odnosno prelazak s osobnih automobila na javni prijevoz, *car-sharing* električnih automobila i bicikliranje;¹⁹
3. jamčenje poštene i pravedne tranzicije te podupiranje, prije svega, ugroženih građana, koji se suočavaju s najvećim izazovima u tranziciji prema klimatskoj neutralnosti i koji su već pogođeni rastom cijena energije zbog energetske ovisnosti i nedavnog utrostručenja cijena;
4. pojačana suradnja u pogledu ocjene upotrebe nuklearne energije u kontekstu aktualnog zelenog prelaska na energiju iz obnovljivih izvora u Europi, uz razmatranje kolektivnih pitanja koja bi se njome mogla riješiti ili stvoriti, s obzirom na to da se mnoge države članice još koriste nuklearnom energijom;²⁰
5. suradnja s međunarodnim partnerima i njihovo obvezivanje na postizanje ambicioznijih ciljeva za rješavanje problema klimatskih promjena na različitim međunarodnim forumima, uključujući skupine G7 i G20;
6. povezivanje vanjske trgovine s mjerama klimatske politike (npr. pokretanje paketa ulaganja za klimatski prihvatljive tehnologije i inovacije, uključujući programe financiranja);²¹
7. zajednička nabava uvezene energije i održiva energetska partnerstva kako bi se smanjila ovisnost Europe o uvozu energije, posebno u području plina i nafte, te razvoj domaćih izvora energije u EU-u.

[19. Prijedlog: Utvrđivanje standarda unutar i izvan EU-a u području trgovinskih i investicijskih odnosa](#)

CILJ: Predlažemo da EU ojača etičku dimenziju svojih trgovinskih i investicijskih odnosa, i to primjenom sljedećih mjera:

Mjere:

1. očuvanje i reforma naše multilateralne strukture međunarodne trgovine utemeljene na pravilima te partnerstva s demokratskim zemljama sličnih stavova;
2. djelotvorno i razmjerno zakonodavstvo EU-a kojim će se osigurati da se standardi dostojanstvenog rada u potpunosti primjenjuju u globalnim lancima vrijednosti, uključujući procese proizvodnje i opskrbe u EU-u, te da je uvezena roba u skladu s kvalitativnim etičkim standardima, održivim razvojem i standardima ljudskih prava, uključujući prava radnika i sindikata, pružanje certifikacije za proizvode

¹⁸ Vidjeti 14. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

¹⁹ Vidjeti 2. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki te 4. preporuku Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki, skupina 2, dodatno razrađenu u Radnoj skupini.

²⁰ Vidjeti 17. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki te 4. preporuku Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki, skupina 2, dodatno razrađenu u Radnoj skupini.

²¹ Vidjeti 1. preporuku Njemačkog nacionalnog panela građana i građanki, prvi panel „EU u svijetu”, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

koji su u skladu s tim zakonodavstvom EU-a²² te dijalog na razini EU-a u cilju informiranja i edukacije o okolišnim i etičkim posljedicama promjena politike u međunarodnoj trgovini;

3. ograničenje uvoza i prodaje proizvoda iz zemalja koje dopuštaju prisilni i dječji rad, crna lista poduzeća koja se redovito ažurira i promicanje svijesti potrošača o dječjem radu s pomoću informacija dobivenih putem službenih kanala EU-a;²³
4. daljnje djelovanje i provedba poglavlja o održivom razvoju u sporazumima EU-a o slobodnoj trgovini, uključujući mogućnost primjene mehanizma koji se temelji na sankcijama, kao krajnje mjere;
5. reforma općeg sustava povlastica EU-a kako bi se uključile stroge odredbe o uvjetovanosti i učinkoviti i primjereni postupci praćenja, izvješćivanja i dijaloga radi poboljšanja učinka koji opći sustav povlastica može imati na trgovinu, ljudska prava i razvoj u partnerskim zemljama, uz ukidanje trgovinskih povlastica u slučaju neusklađenosti.

20. Prijedlog: Utvrđivanje standarda unutar i izvan EU-a u području okolišnih politika

CILJ: Predlažemo da EU ojača okolišnu dimenziju svojih trgovinskih odnosa, i to na sljedeće načine:

Mjere:

1. usklađivanje i jačanje ekoloških oznaka te uvođenje obvezne ekološke ocjene koja bi se stavljala na sve proizvode koje potrošači mogu kupiti; ekološka ocjena računala bi se na temelju emisija iz proizvodnje i prijevoza, kao i štetnog sadržaja, na osnovi popisa opasnih proizvoda; ekološkom ocjenom trebalo bi upravljati tijelo EU-a koje bi je trebalo i nadzirati;²⁴
2. jačanje ekoloških standarda za izvoz otpada i uvođenje strožih kontrola i sankcija radi zaustavljanja nezakonitog izvoza; EU bi trebao poticati države članice da recikliraju svoj otpad i da ga koriste za proizvodnju energije;²⁵
3. postavljanje cilja uklanjanja onečišćujuće ambalaže preko promicanja manje količine ambalaže ili ekološki prihvatljivije ambalaže;²⁶ uspostava partnerstava sa zemljama u razvoju, podupiranje njihove infrastrukture te uzajamno povoljnih trgovinskih sporazuma kako bi im se pomoglo u prijelazu na zelene izvore energije;²⁷
4. nagrađivanje zemalja koje primjenjuju visoke standarde održivosti nudeći im daljnji pristup tržištu EU-a za njihovu održivu robu i usluge, bilo jednostrano putem općeg sustava povlastica OSP+, bilateralno putem dogovorenih trgovinskih sporazuma ili multilateralno putem inicijativa u okviru Svjetske trgovinske organizacije.

21. Prijedlog: Donošenje odluka i kohezija unutar Unije

CILJ: Predlažemo da EU poboljša svoju sposobnost brzog donošenja djelotvornih odluka, posebno u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) nastupajući jednoglasno i kao istinski globalni akter, projicirajući pozitivnu ulogu u svijetu i pružajući odgovor na sve krize, posebno s pomoću mjera u nastavku:

²² Vidjeti 3. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

²³ Vidjeti 11. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

²⁴ Vidjeti 13. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

²⁵ Vidjeti 15. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

²⁶ Vidjeti 16. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

²⁷ Vidjeti 12. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

Mjere:

1. promjena načina odlučivanja o pitanjima o kojima se sada odlučuje jednoglasno, posebice u području ZVSP-a, u odlučivanje kvalificiranom većinom;²⁸
2. temeljenje suradnje u području sigurnosne i obrambene politike na nedavno podržanom Strateškom kompasu i korištenje Europskog instrumenta mirovne pomoći;²⁹
3. jačanje uloge Visokog predstavnika kako bi se osiguralo da EU nastupa jednoglasno³⁰;
4. usuglašavanje snažne vizije i zajedničke strategije kako bi se učvrstilo jedinstvo EU-a i njegova sposobnost za donošenje odluka te kako bi se EU pripremio za daljnje proširenje;³¹
5. brža ratifikacija nedavno sklopljenih trgovinskih sporazuma, pri čemu ne treba isključiti odgovarajuće provjere i rasprave.

22. Prijedlog: Transparentnost EU-a i njegovi odnosi s građanima

CILJ: Predložimo da EU, prije svega svojim djelovanjem na međunarodnoj razini, uključujući i trgovinske pregovore, poboljša svoju dostupnost građanima boljim informiranjem, obrazovanjem, sudjelovanjem građana i transparentnošću svojeg djelovanja, posebno s pomoću mjera u nastavku:

Mjere:

1. jačanje veza s građanima i lokalnim institucijama kako bi se poboljšala transparentnost te kako bi se doprlo do građana i ostvarila bolja komunikacija i savjetovanje s njima u vezi s konkretnim inicijativama na razini EU-a te na međunarodnoj razini;³²
2. veće sudjelovanje građana u međunarodnoj politici EU-a i izravna događanja za uključivanje građana, kao što je Konferencija o budućnosti Europe, organizirana na nacionalnoj, lokalnoj i europskoj razini³³ te aktivno sudjelovanje organiziranog civilnog društva³⁴;
3. pružanje pune potpore svih relevantnih dionika građanima koji se odluče uključiti u organizirane organizacije civilnog društva, kao što su to učinili u slučaju bolesti COVID-19 i u slučaju Ukrajine;
6. dodjela posebnog proračuna za razvoj edukacijskih programa o funkcioniranju EU-a i njegovim vrijednostima koji bi se mogli predložiti državama članicama koje to žele kako bi ih mogle integrirati u svoje kurikulume (osnovne i srednje škole te sveučilišta); uz to, studentima koji žele studirati u drugoj europskoj zemlji kroz program Erasmus mogao bi se ponuditi poseban tečaj o EU-u i njegovu funkcioniranju; studenti koji odaberu taj tečaj imali bi prednost u dodjeli navedenih programa Erasmus;
4. unapređenje medijske strategije većom vidljivošću na društvenim medijima i aktivno promicanje svojih sadržaja te poticanje inovacije preko promicanja pristupačnih europskih društvenih medija.³⁵

²⁸ Vidjeti 21. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

²⁹ Vidjeti digitalnu platformu, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

³⁰ Vidjeti digitalnu platformu, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

³¹ Vidjeti 26. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

³² Vidjeti 18. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

³³ Vidjeti 19. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

³⁴ Vidjeti 19. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

³⁵ Vidjeti 25. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki.

23. Prijedlog: EU kao snažan akter na svjetskoj sceni u području mira i sigurnosti

CILJ: Predlažemo da EU nastavi promicati dijalog te jamčiti mir i međunarodni poredak utemeljen na pravilima,³⁶ jačajući multilateralizam i oslanjajući se na dugogodišnje mirovne inicijative EU-a koje su pridonijele dodjeli Nobelove nagrade EU-u 2012. godine, jačajući pritom svoju zajedničku sigurnost mjerama u nastavku:³⁷

Mjere:

1. zajedničke oružane snage koje bi se koristile za samoobranu i sprečavanje agresivnog vojnog djelovanja bilo koje vrste, s mogućnošću pružanja potpore u kriznim vremenima, uključujući prirodne katastrofe; te bi se snage mogle razmještati izvan europskih granica u izvanrednim okolnostima i po mogućnosti u okviru zakonitog mandata Vijeća sigurnosti UN-a, a prema tome u skladu s međunarodnim pravom,³⁸ bez nadmetanja ili preklapanja s NATO-om, poštujući različite nacionalne odnose s NATO-om te uz provedbu ocjenjivanja odnosa EU-a i NATO-a u kontekstu rasprave o strateškoj autonomiji EU-a;
2. preuzimanje vodeće uloge u izgradnji svjetskog sigurnosnog poretka nakon rata u Ukrajini na temelju nedavno usvojenog Strateškog kompasa;
3. zaštita svojih strateških istraživanja i kapaciteta u prioritetnim sektorima kao što su svemirski sektor, kibersigurnost, medicinski sektor i okoliš;³⁹
4. jačanje operativnih kapaciteta kako bi se zajamčila djelotvornost klauzule o uzajamnoj pomoći iz članka 42. stavka 7. Ugovora o Europskoj uniji, kojom se pruža adekvatna zaštita EU-a svakoj državi članici koju napadne treća zemlja;
5. promišljanje o tome kako se boriti protiv dezinformacija i propagande na objektivan način i s pomoću činjenica.

24. Prijedlog: EU kao snažan akter na svjetskoj sceni u području izgradnje odnosa

CILJ: Predlažemo da EU u svojim odnosima s trećim zemljama poduzme sljedeće mjere:

Mjere:

1. bolje iskoristiti svoju kolektivnu političku i gospodarsku važnost, nastupajući jednoglasno i ujedinjeno, pri čemu pojedine države članice ne bi smjele uzrokovati podjele u Uniji neprimjerenim bilateralnim odgovorima;⁴⁰
2. ojačati svoju sposobnost sankcioniranja država, vlada, subjekata, skupina ili organizacija te pojedinaca koji ne poštuju temeljna načela, sporazume i zakone EU-a te osigurati brzu provedbu i izvršenje već postojećih sankcija; sankcije protiv trećih zemalja trebale bi biti razmjerne djelovanju koje ih je potaknulo, učinkovite i pravovremeno provedene;⁴¹
3. promicanje održive trgovine utemeljene na pravilima i istodobno otvaranje novih prilika za trgovinu i ulaganja za europska poduzeća; iako su bilateralni sporazumi o trgovini i ulaganjima ključni za

³⁶ Iz rasprava u Radnoj skupini i na plenarnoj skupštini.

³⁷ Vidjeti izmjenu br. 2 Francuskog nacionalnog panela građana i građanki / nacionalnih događanja.

³⁸ Vidjeti 20. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki te 7. preporuku Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki, skupina 2, dodatno razrađenu u Radnoj skupini.

³⁹ Vidjeti Izmjenu br. 2 francuskog nacionalnog panela građana i građanki

⁴⁰ Vidjeti 24. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki te 7. preporuku Talijanskog nacionalnog panela građana i građanki, skupina 2, dodatno razrađenu u Radnoj skupini.

⁴¹ Vidjeti 22. preporuku Četvrtog europskog panela građana i građanki, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

- promicanje europske konkurentnosti, potrebni su standardi i pravila kako bi se osigurali jednaki uvjeti; EU mora ostati aktivan i pouzdan partner uz pomoć pregovaranja te sklapanja i provedbe trgovinskih sporazuma kojima se također postavljaju visoki standardi održivosti;
4. sklapanje važnih međunarodnih sporazuma o suradnji na razini EU-a, a ne na razini pojedinačnih zemalja;⁴²
 5. reforma trgovinske i investicijske politike EU-a i ponovno pokretanje globalnog multilateralizama, čiji su ciljevi otvaranje dostojanstvenih radnih mjesta te zaštita temeljnih ljudskih prava, uključujući prava radnika i sindikata; očuvanje okoliša i biološke raznolikosti te usklađenost s Pariškim sporazumom o klimatskim promjenama; zaštita visokokvalitetnih javnih usluga; i jačanje europske industrijske baze; EU bi trebao doprinijeti ponovnom pokretanju globalnog multilateralizma dubinskom reformom utemeljenom na demokraciji i miru, solidarnosti i poštovanju ljudskih, socijalnih i ekoloških prava te jačanju uloge Međunarodne organizacije rada;
 6. uključivanje borbe protiv trgovine ljudima i nezakonite imigracije te suradnje u pogledu eventualnih repatrijacija u sporazume o suradnji i ulaganju s trećim zemljama;
 7. uspostava partnerstava sa zemljama u razvoju, podupiranje njihove infrastrukture te sklapanje uzajamno povoljnih trgovinskih sporazuma kako bi im se pomoglo u prelasku na zelene izvore energije;⁴³
 8. razvoj učinkovitije i ujedinjenije politike prema autokratskim i hibridnim režimima te razvoj partnerstava s organizacijama civilnog društva u takvim zemljama;
 9. povećanje sredstava za misije EU-a za promatranje izbora;
 10. pružanje vjerodostojne perspektive u pogledu pristupanja za zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje kako bi se poticao mir i stabilnost u Europi te kako bi se postiglo blagostanje za milijune Europljana.⁴⁴

NAPOMENA: Nekoliko članova radne skupine smatra da prijedlozi Smanjivanje ovisnosti EU-a o stranim akterima u području energije i Transparentnost EU-a i njegovi odnosi s građanima i državama članicama spadaju u djelokrug drugih radnih skupina. Neki su članovi željeli skrenuti pozornost na druge alternative jednoglasnom odlučivanju u Vijeću, uz glasovanje kvalificiranom većinom, kao što su promjenjiva geometrija, izuzeća i pojačana suradnja. Neki su se članovi radne skupine zalagali za to da se u prijedlogu Utvrđivanje standarda unutar i izvan EU-a u području trgovinskih i investicijskih odnosa umjesto termina 'etički' koristi termin 'održivi'. Razlikuju se stajališta o tome treba li pristupanje novih država članica i dalje biti uvjetovano jednoglasnim dogovorom svih država članica. Mišljenja su se razlikovala i po pitanju postojanja zajedničkih oružanih snaga. Dva člana spomenula su mogućnost irskog jedinstva u slučaju da Sjeverna Irska za to glasa u skladu s odredbama Sporazuma na Veliki petak, te da EU treba biti spreman za takvu mogućnost.

⁴² Vidjeti preporuku br. 1 Nizozemskog nacionalnog panela građana i građanki o temi „EU u svijetu“.

⁴³ Vidjeti digitalnu platformu i plenarne rasprave, dodatno razrađene u Radnoj skupini.

⁴⁴ Vidjeti digitalnu platformu, koja je dodatno razrađena u Radnoj skupini.

„Vrijednosti i prava, vladavina prava, sigurnost”

25. Prijedlog: Vladavina prava, demokratske vrijednosti i europski identitet⁴⁵

Cilj: Sustavno podupirati vladavinu prava u svim državama članicama, i to naročito primjenom sljedećih mjera:

Mjere:

1. osigurati da vrijednosti i načela sadržana u Ugovorima EU-a i Povelji Europske unije o temeljnim pravima nisu predmet pregovora te da ostaju ireverzibilni i uvjet *sine qua non* za članstvo i pristup EU-u; vrijednosti EU-a moraju se u potpunosti poštovati u svim državama članicama, između ostalog kako bi mogle biti međunarodni standard i faktor privlačnosti putem diplomacije i dijaloga; proširenje EU-a ne bi smjelo ugrožavati pravnu stečevinu EU-a u pogledu temeljnih vrijednosti i prava građana;⁴⁶
2. približiti europske vrijednosti građanima EU-a, primjerice interaktivnijim i izravnijim angažmanom; u tu bi svrhu europsko građanstvo trebalo ojačati, primjerice, statutom o europskom građanstvu kojim se građanima osiguravaju konkretna prava i slobode, kao i statutom europskih prekograničnih udruženja i neprofitnih organizacija; europske vrijednosti trebalo bi promicati i s pomoću „paketa za upoznavanje”, kojim bi se građanima pružali didaktički elementi i informativni materijali; naposljetku, daljnjim ulaganjima EU-a trebalo bi razviti europsku javnu sferu, uključujući audiovizualne i internetske medije, poboljšati postojeće medijske centre EU-a te dodatno podržati više od 500 lokalnih europskih ureda za vezu;⁴⁷
3. Povelja EU-a o temeljnim pravima trebala bi biti univerzalno primjenjiva i izvršiva; nadalje, trebalo bi organizirati godišnje konferencije o vladavini prava (nakon objave Komisijina izvješća o vladavini prava) s delegacijama iz svih država članica u kojima bi sudjelovali nasumično izabrani građani iz raznolikih skupina, državni službenici, parlamentarni zastupnici, lokalne vlasti, socijalni partneri i civilno društvo; također bi trebalo dodatno podupirati organizacije, uključujući civilno društvo, koje promiču vladavinu prava na terenu;⁴⁸
4. učinkovito primjenjivati i evaluirati područja primjene Uredbe o uvjetovanosti i drugih instrumenata vladavine prava te razmatrati proširenja na nova područja bez obzira na njihovu važnost za proračun EU-a; za kažnjavanje kršenja vladavine prava u obzir bi trebalo uzeti sve potrebne pravne mogućnosti, uključujući izmjene Ugovora;⁴⁹
5. podupirati obrazovne i medijske programe u kojima su vrijednosti EU-a dio integracijskog procesa migranata i u okviru kojih se potiču interakcije između migranata i građana EU-a kako bi se osigurala uspješna integracija migranata u društva EU-a i stvorila osviještenost među građanima EU-a o pitanjima povezanim s migracijama⁵⁰.

⁴⁵ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki 2 (ECP2): 10, 11, 14, 30; Belgijski nacionalni panel građana i građanki: 1.3.1, 1.4.2, 1.4.3; Njemački nacionalni panel građana i građanki: 5.1, 5.2; Nizozemski nacionalni panel građana i građanki: 1.2.

⁴⁶ Preporuka br. 14 Europskog panela građana i građanki br. 2. Preporuka belgijskog nacionalnog panela građana i građanki br. 1.3.1, 1.4.2 i 1.4.3. Preporuka nizozemskog panela građana i građanki br. 1.2.

⁴⁷ Preporuka br. 11 Europskog panela građana i građanki br. 2. Preporuka njemačkog panela građana i građanki br. 5.1 i 5.2. Rasprava u radnoj skupini.

⁴⁸ Preporuka br. 11 Europskog panela građana i građanki br. 2. Rasprava u radnoj skupini. Plenarna rasprava.

⁴⁹ Preporuka br. 10 Europskog panela građana i građanki br. 2.

⁵⁰ Preporuka br. 30 Europskog panela građana i građanki br. 2.

26. Prijedlog: Zaštita podataka⁵¹

Cilj: Zajamčiti politiku postupanja s podacima koja će pružati veću zaštitu i biti usmjerena na građane, i to naročito primjenom sljedećih mjera:

Mjere:

1. provesti postojeće zakonodavstvo o privatnosti podataka i revidirati ga kako bi se prema potrebi ocijenila mogućnost uvođenja jačih provedbenih mehanizama za subjekte koji obrađuju osobne podatke, što je trenutačno u nadležnosti neovisnih nacionalnih tijela za zaštitu podataka, uz poštovanje načela supsidijarnosti; takvi bi se subjekti trebali kažnjavati strože nego što to predviđa tekuća provedba uredbe, i to razmjerno njihovom godišnjem prometu (do 4 %), eventualno uvođenjem zabrane poslovanja, a trebali bi i podlijegati godišnjoj neovisnoj reviziji;⁵²⁵³
2. dati više učinka načelu integrirane privatnosti, primjerice ocjenjivanjem i uvođenjem lako razumljivih, sažetih i korisnicima prilagođenih usklađenih obrazaca za privolu u pogledu obrade podataka u kojima se jasno navodi što je potrebno, a što nije; korisnici moraju moći dati ili povući privolu za obradu podataka na jednostavan, brz i trajan način;^{54 55}
3. ocijeniti i uvesti, moguće u Opću uredbu EU-a o zaštiti podataka, jasnija pravila za obradu podataka maloljetnika, koja će pružati veću zaštitu i sadržavati posebnu kategoriju osjetljivih podataka maloljetnika i usklađivanje dobne granice za privolu unutar država članica EU-a; iako provedba propisa o privatnosti i osvještavanje javnosti s tim u vezi trebaju ostati u nadležnosti država članica, uključujući u okviru više razine ulaganja i daljnjih sredstava na nacionalnoj razini, EU bi trebao imati veću ulogu i izraditi, primjerice, kompetencije EU-a u području građanskog obrazovanja o zaštiti podataka;⁵⁶
4. bolje provesti kriterije prihvatljivosti za europska i nacionalna tijela za zaštitu podataka u pogledu kvalifikacija i prikladnosti kako bi se osigurala najviša razina neovisnosti njihovih članova.⁵⁷⁵⁸

27. Prijedlog: Mediji, lažne vijesti, dezinformacije, provjera činjenica, kibersigurnost⁵⁹

Cilj: Suzbijati dezinformacije dodatnim promicanjem medijske neovisnosti i pluralizma te medijske pismenosti, i to naročito sljedećim mjerama:

Mjere:

⁵¹ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 2: 7, 8, 9; Nizozemski nacionalni panel građana i građanki: 1.3, 4.3.

⁵² Preporuka br. 7 Europskog panela građana i građanki br. 2. Rasprava u radnoj skupini.

⁵³ Temom se bavila i Radna skupina za digitalnu transformaciju.

⁵⁴ Preporuka br. 9 Europskog panela građana i građanki br. 2.

⁵⁵ Temom se bavila i Radna skupina za digitalnu transformaciju.

⁵⁶ Preporuka br. 8 Europskog panela građana i građanki br. 2. Preporuka Nizozemskog panela građana i građanki br. 1.3 i 4.3.

⁵⁷ Preporuke br. 7,8 Europskog panela građana i građanki br. 2.

⁵⁸ Temom se bavila i Radna skupina za digitalnu transformaciju.

⁵⁹ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 2: 5, 12, 13, 17, 28; Belgijski nacionalni panel građana i građanki: 1.5.1, 2.1.1 do 2.4.3; Nizozemski nacionalni panel građana i građanki: 3.1.

1. uvesti zakonodavstvo kojim će se prijetnje medijskoj neovisnosti rješavati s pomoću minimalnih standarda na razini EU-a, uključujući preispitivanje poslovnih modela medija kako bi se osigurali integritet i neovisnost medijskog tržišta EU-a;⁶⁰
2. strogo provoditi pravila tržišnog natjecanja EU-a u medijskom sektoru kako bi se spriječili veliki medijski monopoli i osigurao medijski pluralizam i neovisnost od neprimjerenog političkog, korporativnog i/ili vanjskog uplitanja; također bi trebalo promicati kvalitetno novinarstvo s utvrđenim visokim etičkim i samoregulatornim standardima;⁶¹
3. osnovati tijelo EU-a nadležno za rješavanje i suzbijanje ciljanih dezinformacija i uplitanja, povećati informiranosti o stanju i osnažiti organizacije za provjeru činjenica i neovisne medije; također bi trebalo aktivnije podupirati i promicati telefonske linije i internetske stranice, kao što je *Europe Direct*, na kojima građani i nacionalni mediji mogu zatražiti i dobiti provjerene informacije o europskoj politici i politikama;^{62 63}
4. promicati medijsku pismenost građana i svijest o dezinformacijama i nenamjernom širenju lažnih vijesti, među ostalim obveznim tečajevima u školi; države članice također bi trebalo poticati da u tu svrhu osiguraju odgovarajuće ljudske i financijske resurse;⁶⁴
5. iskoristiti postojeće inicijative, npr. Kodeks dobre prakse u suzbijanju dezinformacija i Europski opservatorij za digitalne medije (EDMO), i od internetskih platformi tražiti da se jasno očituju o algoritmima kojima se služe (i korisnicima ostave mogućnost da odluče hoće li biti podvrgnuti tim algoritmima) i o rizicima od dezinformiranja kojima su izloženi korisnici, štiteći pritom pravo na slobodu govora i pravo na privatnost.^{65 66}

28. Prijedlog: Mediji, lažne vijesti, dezinformacije, provjera činjenica, kibersigurnost (bis)

Cilj: Snažnija uloga EU-a u suzbijanju kibersigurnosnih prijetnji, i to naročito primjenom sljedećih mjera:

Mjere:

⁶⁰ Preporuka br. 5 Europskog panela građana i građanki br. 2. Preporuka Belgijskog panela građana i građanki br. 2.1.1. Preporuka Nizozemskog panela građana i građanki br. 3.1.

⁶¹ Preporuka br. 12 Europskog panela građana i građanki br. 2. Preporuka Belgijskog panela građana i građanki 2.1.4.

⁶² Preporuke br. 17 i 28 Europskog panela građana i građanki br. 2. Preporuka Belgijskog nacionalnog panela građana i građanki br. 1.5.1, 2.1.3, 2.2.1, 2.2.2.

⁶³ Temom se bavila i Radna skupina za digitalnu transformaciju.

⁶⁴ Preporuka br. 5 i 28 Europskog panela građana i građanki br. 2. Preporuka Belgijskog panela građana i građanki 2.3.2, 2.3.3.

⁶⁵ Preporuka br. 28 Europskog panela građana i građanki br. 2. Preporuka Belgijskog panela građana i građanki 2.3.1, 2.4.1, 2.4.2.

⁶⁶ Temom se bavila i Radna skupina za digitalnu transformaciju.

1. osnažiti Agenciju EU-a za kibersigurnost (ENISA) kako bi se dodatno zaštitili pojedinci, organizacije i institucije od povreda kibersigurnosti i upotrebe umjetne inteligencije u kriminalne svrhe; istodobno bi trebalo zaštititi privatnost podataka i zaštitu osobnih podataka;^{67 68}
2. poboljšati koordinaciju između nacionalnih tijela za kibersigurnost i ulagati dodatne napore da se pravila EU-a ispravno provode na nacionalnoj razini.⁶⁹⁷⁰

29. Prijedlog: Borba protiv diskriminacije, jednakost i kvaliteta života⁷¹

Cilj: Poduzeti mjere za usklađivanje životnih uvjeta diljem EU-a i poboljšanje socioekonomske kvalitete života građana EU-a, i to naročito primjenom sljedećih mjera:

Mjere:

1. uz savjetovanje sa stručnjacima i socijalnim partnerima, razviti transparentne pokazatelje kvalitete života, uključujući gospodarske i socijalne kriterije te kriterije vladavine prava, kako bi se utvrdio jasan i realističan vremenski okvir za podizanje socijalnih standarda i postizanje zajedničke socioekonomske strukture EU-a, među ostalim provedbom europskog stupa socijalnih prava; trebalo bi ih uključiti u okvir gospodarskog upravljanja i postupak europskog semestra;⁷²⁷³
2. povećati i olakšati izravno javno ulaganje u obrazovanje, zdravstvo, stanovanje, fizičku infrastrukturu, skrb o starijim osobama i osobama s invaliditetom; dodatnim ulaganjima trebalo bi zajamčiti i odgovarajuću ravnotežu između poslovnog i privatnog života za građane; takva bi se ulaganja trebala provoditi na potpuno transparentan način, čime bi se omogućilo praćenje cijelog postupka;⁷⁴
3. poticati oporezivanje velikih korporacija, otežati pristup poreznim oazama i općenito eliminirati takve oaze unutar EU-a s ciljem povećanja javnih ulaganja u prioritetna područja kao što su obrazovanje (stipendije, Erasmus) i istraživanje; borba protiv utaje poreza diljem EU-a također bi trebala biti način za prikupljanje sredstava za javno financirane inicijative;⁷⁵⁷⁶
4. uspostaviti, na razini EU-a, antidiskriminacijske kriterije na tržištu rada i stimulirati privatna poduzeća da zapošljavaju osobe koje su najčešće izložene diskriminaciji (mladi, starije osobe, žene, manjine), među ostalim subvencijama te, kao drugi korak, privremenim kvotama; u tom bi pogledu trebalo tijesno surađivati sa socijalnim partnerima; također bi zakonom trebalo spriječiti diskriminaciju izvan tržišta rada te promicati ravnopravnost;⁷⁷
5. osigurati osnivanje i poticanje cjenovno pristupačnih dječjih vrtića, i u javnom i u privatnom sektoru, te besplatne skrbi o djeci za one kojima je potrebna.⁷⁸

⁶⁷Preporuka br. 13 Europskog panela građana br. 2.

⁶⁸Temom se bavila i Radna skupina za digitalnu transformaciju.

⁶⁹Preporuka br. 13 Europskog panela građana br. 2.

⁷⁰Temom se bavila i Radna skupina za digitalnu transformaciju.

⁷¹Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 2: 1, 2, 21, 22, 23; Nizozemski nacionalni panel građana i građanki: 1.1.

⁷²Preporuka br. 22 Europskog panela građana br. 2. Rasprava u radnoj skupini.

⁷³Temom se bavila i Radna skupina za snažnije gospodarstvo, socijalnu pravdu i radna mjesta.

⁷⁴Preporuka br. 21 Europskog panela građana i građanki br. 2. Preporuka Nizozemskog panela građana i građanki br. 1.1.

⁷⁵Preporuka br. 23 Europskog panela građana i građanki br. 2.

⁷⁶Temom se bavila i Radna skupina za snažnije gospodarstvo, socijalnu pravdu i radna mjesta.

⁷⁷Preporuka br. 1 Europskog panela građana i građanki br. 2. Rasprava u radnoj skupini.

⁷⁸Preporuka br. 2 Europskog panela građana i građanki br. 2. Rasprava u radnoj skupini.

30. [Prijedlog: Prava životinja, poljoprivreda](#)⁷⁹

Cilj: Poduzeti odlučne mjere kako bi se promicala i zajamčila ekološkija, klimatski orijentirana poljoprivreda, i to naročito:

Mjere:

1. utvrditi detaljne, mjerljive i vremenski definirane minimalne kriterije za zaštitu životinja iz uzgoja kako bi se postigli viši standardi dobrobiti životinja u skladu s ciljevima održivosti, pri čemu se pristup treba temeljiti na integriranom prehrambenom sustavu,⁸⁰⁸¹
2. uvesti financijske naknade za negativne vanjske učinke poljoprivredne djelatnosti (npr. emisije stakleničkih plinova, upotreba pesticida, prekomjerna potrošnja vode, prijevoz na velike udaljenosti itd.) na temelju njihova utjecaja na okoliš; poljoprivredne proizvode koji se uvoze u EU također bi trebalo ocjenjivati na toj osnovi, uključujući u kontekstu carina, kako bi se uklonila svaka konkurentna prednost koja proizlazi iz nižih standarda zaštite okoliša;⁸²
3. smanjiti subvencije za masovnu poljoprivrednu proizvodnju ako se njome ne doprinosi održivoj tranziciji i preusmjeriti ta sredstva na pomoć okolišno održivoj poljoprivredi, uz istodobno osiguravanje cjenovno pristupačnih prehrambenih proizvoda.⁸³⁸⁴

⁷⁹ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 2: 3, 4, 6.

⁸⁰ Preporuka br. 3 Europskog panela građana i građanki br. 2.

⁸¹ Temom se bavila i Radna skupina za klimatske promjene i okoliš.

⁸² Preporuka br. 4 Europskog panela građana i građanki br. 2.

⁸³ Preporuka br. 6 Europskog panela građana i građanki br. 2.

⁸⁴ Temom se bavila i Radna skupina za klimatske promjene i okoliš.

„Digitalna transformacija”

Europa mora postati svjetski predvodnik i postavljati standarde u digitalnoj transformaciji te pokrenuti europski način izgradnje etičkog, transparentnog i sigurnog digitalnog društva usmjerenog na čovjeka. Ona mora zauzeti ambiciozan pristup i u potpunosti iskoristiti mogućnosti koje nudi digitalizacija, uz istovremeno upravljanje rizicima i izazovima koje digitalizacija donosi. Digitalizacija utječe na sva područja našeg društva te se u svim tim područjima mora uzeti u obzir. U tom je kontekstu spomenuta Europska deklaracija o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće te je predloženo da se razmotri mogućnost buduće Povelje o digitalnim pravima.

Ruska agresija u Ukrajini samo je povećala relevantnost mnogih točaka navedenih u prijedlozima, kao što su potreba za digitalnim suverenitetom, veća usmjerenost na kiberobranu i zaštita od dezinformacija. Također je postalo jasno da sukobi danas imaju posljedice u digitalnoj sferi, što dovodi do novih pitanja kao što su dugoročne posljedice zapljene osobnih informacija i nelegitimna upotreba tih podataka u budućnosti.

31. Prijedlog: Pristup digitalnoj infrastrukturi⁸⁵

Cilj: Jednak pristup internetu temeljno je pravo svakog europskog građanina. Smatramo da bi svi u Europi u praksi trebali imati pristup internetu i digitalnim uslugama te da bi se digitalna infrastruktura EU-a trebala unaprijediti s pomoću mjera navedenih u nastavku.

Mjere:

1. ulaganje u visokokvalitetne i inovativne europske digitalne infrastrukture (uključujući razvoj 5G i 6G mreža u Europi); (preporuke br. 40 i 47 Europskog panela građana i građanki br. 1, Prvi nizozemski nacionalni panel građana i građanki)
2. osiguravanje brzog, cjenovno pristupačnog, sigurnog i stabilnog pristupa internetu svugdje u EU-u, među ostalim i u roamingu, pri čemu je prioritet dovesti internetske veze u „bijeće zone / mrtve zone”, ruralna područja te udaljene i rubne regije kako bi se riješio problem digitalnog jaza među državama članicama i unutar njih te osiguralo da nitko ne bude izostavljen; (preporuke br. 17 i 47 Europskog panela građana i građanki br. 1, Prvi nizozemski nacionalni panel građana i građanki);
3. poticanje uvođenja digitalne i električne infrastrukture i u javnim i u privatnim prostorima kako bi se omogućila upotreba električnih i autonomnih vozila; (rasprava u radnoj skupini)⁸⁶
4. poduzimanje mjera kako bi se osiguralo pošteno i otvoreno tržišno natjecanje te spriječili monopoli, ovisnost o pružatelju usluga, koncentracija podataka i ovisnost o trećim zemljama u pogledu infrastrukture i usluga, uz poboljšanje tržišta iz perspektive potrošača; (preporuka br. 17 Europskog panela građana i građanki br. 1);
5. pobrinuti se za to da djeca, obitelji, starije osobe i ranjive skupine budu prioritet kad je riječ o pristupu internetu i hardveru, posebno u pogledu pristupa obrazovanju, javnim uslugama i zdravlju; (preporuka br. 17 Europskog panela građana i građanki br. 1 i rasprava u radnoj skupini);
6. poboljšanje digitalnog pristupa osnovnim javnim i privatnim uslugama i njihove dostupnosti za građane i poduzeća, primjerice kad je riječ o administrativnim postupcima, te osiguravanje uključivog

⁸⁵ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 17, 40, 47; Nacionalni paneli građana i građanki – Prvi nizozemski nacionalni panel građana i građanki.

⁸⁶ Vidjeti poveznicu na preporuku br. 38 Europskog panela građana i građanki br. 3 u vezi s infrastrukturom za električna vozila.

- pristupa i podrške, primjerice uvođenjem korisničke službe za te usluge; (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma);
7. usklađivanje visokokvalitetnih digitalnih standarda i poboljšanje sigurne mobilnosti podataka kako bi se olakšala prekogranična interoperabilnost; (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma);
 8. razmatranje učinaka digitalne infrastrukture i digitalizacije na okoliš kako bi digitalna transformacija postala održiva te u cilju postizanja zelenog digitalnog društva (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma).

32. [Prijedlog: Digitalna pismenost i vještine koje osnažuju ljude](#)⁸⁷

Cilj: Predlažemo da se EU pobrine za to da svi europski građani imaju koristi od digitalizacije tako što će im se omogućiti stjecanje potrebnih digitalnih vještina i prilika s pomoću mjera u nastavku.

Mjere:

1. osiguravanje pristupa formalnom i neformalnom osposobljavanju i obrazovanju u području digitalne pismenosti i vještina, među ostalim kroz školski kurikulum, u svim fazama života na temelju postojećih inicijativa na europskoj razini, s posebnim naglaskom na uključivanju ranjivih skupina i starijih osoba, poboljšanju digitalnih vještina djece na način koji je usklađen s njihovim zdravim razvojem i na borbi protiv digitalnih nejednakosti, uključujući digitalni rodni jaz; (preporuka br. 8 Europskog panela građana i građanki br. 1, Talijanski nacionalni panel građana i građanki 5.2, rasprava u radnoj skupini)
2. osiguravanje zdrave uporabe interneta poticanjem država članica da provedu osposobljavanje u području digitalnih vještina za sve dobne skupine sa standardnim programima i nastavnim planovima utvrđenima na europskoj razini u vezi s, primjerice, rizicima i mogućnostima povezanim s internetom, pravima korisnika interneta i pravilima ponašanja na internetu; (preporuka br. 47 Europskog panela građana i građanki br. 1, rasprava u radnoj skupini)
3. poduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se osiguralo da se starije osobe ne zapostave pri digitalizaciji društva i da im tehnologija bude dostupna i to poticanjem programa i inicijativa, primjerice u obliku tečajeva prilagođenih njihovim potrebama; istodobno bi trebalo osigurati da se osnovnim uslugama može pristupiti i osobno i nedigitalnim sredstvima; (preporuke br. 34 i 47 Europskog panela građana i građanki br. 1)
4. uvođenje europske certifikacije za digitalne vještine u školama kojom će se mlade pripremiti za buduće tržište rada; (preporuka br. 8 Europskog panela građana i građanki br. 1)
5. razvijanje inicijativa za osposobljavanje koordiniranih na razini EU-a radi prekvalifikacije i usavršavanja radnika kako bi ostali konkurentni na tržištu rada, uzimajući posebno u obzir i kompetencije i vještine potrebne u malim i srednjim poduzećima te za osposobljavanje digitalnih stručnjaka; (preporuka br. 8 Europskog panela građana i građanki br. 1 te rasprava u radnoj skupini)
6. jačanje svijesti o postojećim digitalnim platformama koje povezuju građane s poslodavcima i pomažu im da pronađu posao u EU-u, kao što je EURES; (preporuka br. 8 Europskog panela građana i građanki br. 1)
7. povećanje ulaganja i napora za poticanje digitalizacije obrazovanja, uključujući visoko obrazovanje (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma).

⁸⁷ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 8, 34, 47, nacionalni paneli građana i građanki – Italija 5.2.

33. [Prijedlog: Sigurno i pouzdano digitalno društvo – kibersigurnost i dezinformacije](#)⁸⁸

Cilj: Smatramo da bi EU, kako bi imao sigurno, otporno i pouzdano digitalno društvo, trebao osigurati učinkovitu i brzu provedbu postojećeg zakonodavstva te imati više ovlasti za poboljšanje kibersigurnosti, rješavanje problema nezakonitog sadržaja i kiberkriminaliteta, suzbijanje i oporavak od kiberprijetnji nedržavnih aktera i autoritarnih država te suzbijanje dezinformacija uz pomoć mjera u nastavku.

Mjere:

1. jačanje kapaciteta Europol / Europskog centra za borbu protiv kiberkriminaliteta u pogledu financijskih i ljudskih resursa, čime bi se omogućio proaktivniji pristup borbi protiv kiberkriminaliteta i izgradnji zajedničkih europskih kapaciteta za kiberobranu od napada velikih razmjera, među ostalim boljom suradnjom; (preporuka br. 39 Prvog europskog panela građana i građanki, Litavski nacionalni panel građana i građanki br. 2.6, Prvi nizozemski nacionalni panel građana i građanki, rasprava u radnoj skupini)
2. poduzimanje mjera potrebnih za spremnost na bilo kakve napade i prestanke rada sustava velikih razmjera i brz oporavak od takvih incidenata, primjerice osiguravanjem otporne infrastrukture i alternativnih komunikacijskih kanala; (rasprava u radnoj skupini)
3. osiguravanje sličnih sankcija te brze i učinkovite provedbe u državama članicama u slučaju kiberkriminaliteta boljom koordinacijom lokalnih, regionalnih i nacionalnih centara i tijela za kibersigurnost; (preporuka br. 39 Europskog panela građana i građanki br. 1)
4. poboljšanje digitalne pismenosti i kritičkog razmišljanja kao načina za suzbijanje dezinformacija, internetskih prijetnji i govora mržnje te tamnih obrazaca (engl. *dark patterns*) i povlaštenih cijena; (rasprava u radnoj skupini)
5. borba protiv dezinformiranja uvođenjem zakonodavstva i smjernica na temelju kojeg će internetske platforme i poduzeća u području društvenih medija moći naći rješenje za ranjivost na dezinformacije i provoditi mjere za transparentnost, uključujući na primjer primjenu algoritama temeljenih na umjetnoj inteligenciji koji mogu istaknuti pouzdanost informacija u društvenim i novim medijima i tako korisnicima osigurati izvore provjerenih informacija; pri upotrebi algoritama, krajnju kontrolu nad postupcima donošenja odluka trebao bi i dalje imati čovjek; (preporuka br. 46 Europskog panela građana i građanki br. 1 te rasprava u radnoj skupini)
6. pružanje podrške digitalnim platformama koje osiguravaju medijski pluralizam te resurse i inicijative za procjenu vjerodostojnosti i nepristranosti informacija na tradicionalnim medijima (npr. televizija, tisak, radio) i ostalim medijima uz puno poštovanje načela medijske slobode te koje građanima pružaju informacije o kvaliteti vijesti. (preporuka br. 46 Europskog panela građana i građanki br. 1)

34. [Prijedlog: Sigurno i pouzdano digitalno društvo – zaštita podataka](#)⁸⁹

Cilj: Promičemo suverenitet pojedinaca nad njihovim podacima te bolju osviještenost i učinkovitiju primjenu i izvršavanje postojećih pravila o zaštiti podataka (GDPR) kako bi se poboljšala osobna kontrola nad vlastitim podacima i ograničila zlouporaba podataka s pomoću mjera u nastavku.

⁸⁸ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 39, 46, Nacionalni paneli građana i građanki – Litavski nacionalni panel građana i građanki br. 2.6, Prvi nizozemski nacionalni panel građana i građanki.

⁸⁹ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 42, 43, 44, 45, nacionalni paneli građana i građanki – Drugi nizozemski nacionalni panel građana i građanki.

Mjere:

1. bolje objašnjavanje pravila o zaštiti podataka (GDPR), povećanje transparentnosti i poboljšanje komunikacije izradom smjernica za tekstove informiranog pristanka u kojima se upotrebljava jednostavan i jasan jezik koji je razumljiv svima, uključujući više vizualnih načina davanja privole za upotrebu podataka, popraćenih informativnom kampanjom i osiguravanje potrebnih vještina za one koji obrađuju podatke te savjetovanje za one kojima je potrebna pomoć; (preporuke br. 42 i 45 Europskog panela građana i građanki br. 1, Drugi nizozemski nacionalni panel građana i građanki)
2. osiguravanje primjene postojeće zabrane automatske privole za ponovnu uporabu ili preprodaju podataka; (preporuka br. 42 Europskog panela građana i građanki br. 1)
3. osiguravanje da se zahtjevi korisnika za trajno brisanje podataka rješavaju u utvrđenom vremenskom okviru; (preporuka br. 42 Europskog panela građana i građanki br. 1)
4. pružanje jasnih i što je moguće kraćih informacija za korisnike o tome kako će se i tko će upotrebljavati podatke; (preporuka br. 42 Europskog panela građana i građanki br. 1)
5. osiguravanje toga da neeuropska poduzeća poštuju europska pravila o zaštiti podataka; (preporuke br. 42 i 43 Europskog panela građana i građanki br. 1)
6. poticanje sustava certificiranja na razini EU-a koji bi odražavao usklađenost s Općom uredbom o zaštiti podataka na pristupačan, jasan i jednostavan način te koji bi bio vidljiv na internetskim stranicama i platformama, a izdavao bi ga neovisni certifikator na europskoj razini; njime se ne bi smjelo stvarati nerazmjerno opterećenje za mala i srednja poduzeća; (preporuka br. 44 Europskog panela građana i građanki br. 1, rasprava u radnoj skupini)
7. osiguravanje učinkovite i brze pomoći građanima koji se suoče s problemima u vezi s odlukama o nesudjelovanju ili opozivom privole; u tu je svrhu potrebno bolje definirati nametljivo ponašanje te razviti smjernice i mehanizme za odluke o nesudjelovanju i opoziv podataka te za utvrđivanje i kažnjavanje počinitelja prijevara na europskoj razini; (preporuka br. 43 Europskog panela građana i građanki br. 1 te rasprava u radnoj skupini)
8. uspostava sankcija, uključujući novčane kazne razmjerne prometu poduzeća i ograničenja poslovanja poduzeća, kao što su nametanje privremenih ili trajnih zabrana neželjene obrade podataka i održavanje njihove primjene od strane Europskog nadzornika za zaštitu podataka i nacionalnih agencija. (preporuke br. 42 i 43 Europskog panela građana i građanki br. 1 te rasprava u radnoj skupini)

[35. Prijedlog: Digitalne inovacije za jačanje socijalnog i održivog gospodarstva⁹⁰](#)

Cilj: Predlažemo da EU promiče mjere digitalizacije kojima se na pravedan i održiv način jačaju gospodarstvo i jedinstveno tržište, povećava europska konkurentnost u području tehnologije i inovacija, poboljšava digitalno jedinstveno tržište za poduzeća svih veličina, a Europa postaje svjetski predvodnik u digitalnoj transformaciji i digitalizaciji usmjerenoj na ljude, i to s pomoću mjera u nastavku.

Mjere:

1. uvođenje odnosno jačanje zakonodavstva kojim se uređuje „pametan rad“ (usmjeren na čovjeka) uzimajući u obzir utjecaj na fizičko i mentalno zdravlje radnika, primjerice jamčenjem prava na isključivanje; pristup usmjeren na čovjeka trebao bi uključivati načelo „ljudskog nadzora“; (preporuka br. 7 Europskog panela građana i građanki br. 1 te rasprava u radnoj skupini)⁹¹

⁹⁰ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: Europski panel građana i građanki br. 1: 7, 16, 17, nacionalni paneli građana i građanki – Njemačka i Italija 1.3.

⁹¹ Vidjeti poveznicu s Radnom skupinom za snažnije gospodarstvo.

2. zakonodavstvo EU-a kojim se potiče poduzeća da budu društveno odgovorna i da zadrže visokokvalitetna radna mjesta za „pametan rad” u Europi, čime se izbjegava preseljenje takvih radnih mjesta u zemlje s nižim troškovima; poticaji mogu biti financijski i/ili reputacijski te bi u njima trebalo uzeti u obzir postojeće međunarodno priznate okolišne, socijalne i upravljačke kriterije; u tu svrhu EU bi trebao osnovati radnu skupinu sastavljenu od stručnjaka iz svih zainteresiranih skupina dionika kako bi se istražilo i ojačalo takvo zakonodavstvo; (preporuka br. 7 Europskog panela građana i građanki br. 1)
3. osiguravanje ljudskog nadzora nad postupcima donošenja odluka koji uključuju umjetnu inteligenciju na radnom mjestu i transparentnost korištenih algoritama; uzimanje u obzir negativnih učinaka neograničenog digitalnog nadzora na radnom mjestu; obavješćivanje radnika i savjetovanje s njima prije uvođenja digitalnih tehnologija koje utječu na radne uvjete; osiguravanje da se novim oblicima rada, kao što je rad putem platformi, poštuju prava radnika i nude primjereni radni uvjeti; (rasprava u radnoj skupini)
4. pokretanje inicijative za podupiranje rada na daljinu, kao što su uredski prostori s pristupom pouzdanom i brzom internetskoj vezi te digitalnom osposobljavanju i pružanje resursa i ergonomске opreme za kućne urede; (preporuka br. 17 Europskog panela građana i građanki br. 1 te rasprava u radnoj skupini)
5. uvođenje javno dostupne tablice pokazatelja u pogledu digitalizacije, stvaranje sustava rangiranja koji pokazuje i uspoređuje trenutnu razinu digitalizacije poduzeća u EU-u; (Njemački nacionalni panel građana i građanki)
6. postizanje snažnog i konkurentnog digitalnog gospodarstva i pravedno širenje koristi digitalne transformacije diljem Europe usmjeravanjem na tehnologiju i inovacije kao pokretače rasta, poticanjem transformacijskih istraživanja na svjetskoj razini i kreiranjem prostora za inovacijske ekosustave u svim regijama poboljšanjem operativnog okruženja MSP-ova i *start-up* poduzeća i pravednog pristupa financiranju te uklanjanjem pravnih ili drugih opterećenja koja ometaju prekogranične aktivnosti (Talijanski nacionalni panel građana i građanki br. 1.3, rasprava u radnoj skupini i višejezična digitalna platforma);
7. izgradnja podatkovne infrastrukture koja se temelji na europskim vrijednostima; provedba načela „digitalizacija na prvome mjestu” i načela „samo jednom” te olakšavanje digitalnog i sigurnog pristupa podacima za inovatore i poduzeća; poticanje digitalizacije javnih usluga (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma);
8. potpuno iskorištavanje potencijala pouzdane i odgovorne upotrebe umjetne inteligencije, iskorištavanje potencijala tehnologije lanca blokova i usluga u oblaku te utvrđivanje zaštitnih mjera i standarda kojima se osigurava transparentnost, interoperabilnost, stvara povjerenje, olakšava uporaba i izbjegavaju bilo kakvi diskriminatorni ili pristrani algoritmi; (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma)
9. promicanje softvera otvorenog koda i njegovog korištenja u obrazovanju i osposobljavanju te besplatan pristup javno financiranom istraživanju i softveru; (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma)
10. uvođenje europskog zajedničkog digitalnog identiteta kako bi se olakšale prekogranične digitalne transakcije i usluge, uz okvir europskih standarda i smjernica kojima se pružaju potrebne zaštitne mjere; (rasprava u radnoj skupini, višejezična digitalna platforma)
11. procjena izvedivosti digitalizacije informacija o proizvodima za konzumaciju i prehranu s pomoću standardizirane europske aplikacije koja bi omogućila pristup prilagođeniji korisnicima i pružala dodatne informacije o proizvodima i proizvodnom lancu. (preporuka br. 16 Europskog panela građana i građanki br. 1)

„Europska demokracija”

36. Prijedlog: Informiranje građanâ, sudjelovanje i mladi

Cilj: Povećanje sudjelovanja građana i uključenosti mladih u demokraciju na razini Europske unije u svrhu stvaranja „potpunog građanskog iskustva” za Europljane kako bi se osiguralo da se njihov glas čuje i između izbora te da je sudjelovanje djelotvorno. Zbog toga bi se za svaku temu trebao razmotriti najprimjereniji oblik sudjelovanja, primjerice provedbom mjera navedenih u nastavku:

1. poboljšanje učinkovitosti postojećih i razvoj novih mehanizama sudjelovanja građana, u skladu s pravnom stečevinom EU-a, na temelju boljeg informiranjem o njima. U idealnom bi slučaju sve informacije o tim prostorima za sudjelovanje trebale biti sažete⁹² na integriranoj službenoj internetskoj stranici s različitim značajkama.⁹³ Trebalo bi uspostaviti mehanizam za praćenje politike i zakonodavnih inicijativa koje proizlaze iz postupaka participativne demokracije;⁹⁴ Participativni mehanizmi trebali bi biti uključivi te bi se njima trebalo doprijeti do raznolike javnosti. Potrebno je obratiti pozornost na sadržaj, teme i vještine moderatora. Mehanizmi bi trebali uključivati analizu učinka politika o kojima se raspravljalo, među ostalim, na žene i ranjive osobe;⁹⁵
2. povećanje učestalosti mrežnih i izvanmrežnih interakcija između institucija EU-a i njegovih građana u vidu različitih sredstava interakcije kako bi se osiguralo da građani mogu sudjelovati u postupku donošenja politika na razini EU-a ne bi li tako iznijeli svoja mišljenja i dobili povratne informacije; uspostava povelje o sudjelovanju građana za dužnosnike EU-a;⁹⁶
3. pružanje digitalne platforme prilagođene korisnicima na kojoj građani, a osobito mladi, mogu razmjenjivati ideje, postavljati pitanja predstavnicima institucija EU-a i iznositi svoja stajališta o važnim pitanjima za EU i zakonodavnim prijedlozima; platforma bi također trebala omogućiti provođenje internetskih anketa;⁹⁷
4. poboljšanje i pojednostavljenje postojećih mehanizama na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini kako bi se poboljšala njihova sigurnost, pristupačnost, vidljivost i uključivost;⁹⁸
5. uključivanje organiziranog civilnog društva te regionalnih i lokalnih tijela i postojećih struktura, kao što su Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) i Odbor regija (OR)⁹⁹ u postupak sudjelovanja građana;¹⁰⁰
6. uspostava sustava lokalnih vijećnika EU-a, čime bi se mogla smanjiti udaljenost između institucija EU-a i europskih građana;¹⁰¹

⁹² Izmjene radnih skupina 3A i 3B

⁹³ Preporuke br. 32 i 37 Europskog panela građana i građanki br. 2, belgijski, francuski i nizozemski nacionalni paneli

⁹⁴ Francuski nacionalni panel

⁹⁵ Izmjena radne skupine 8, kraća formulacija

⁹⁶ Preporuka br. 29 Europskog panela građana i građanki br. 2

⁹⁷ Preporuke br. 19 i 32 Europskog panela građana i građanki br. 2, belgijski i francuski nacionalni paneli te predstavnik nacionalnih događanja iz Danske

⁹⁸ Belgijski nacionalni panel

⁹⁹ Izmjena radne skupine 7B

¹⁰⁰ Belgijski nacionalni panel

¹⁰¹ Završno izvješće društva Kantar, str. 85.

7. redovno održavanje skupština građana, u skladu s pravno obvezujućim pravom EU-a. Sudionici se moraju birati nasumično, uz poštovanje kriterija reprezentativnosti, a za sudjelovanje bi trebalo pružati poticaje. Članovi skupštine će po potrebi dobiti stručnu podršku kako bi imali dovoljno informacija za vođenje rasprave. Ako institucije ne prihvate ishode, to bi trebalo biti propisno obrazloženo;¹⁰² Sudjelovanje i prethodno uključivanje građana i civilnog društva važan je temelj za donošenje političkih odluka izabranih predstavnika. EU se temelji na predstavničkoj demokraciji: na europskim izborima građani daju jasan mandat svojim predstavnicima i neizravno se izražavaju o politikama EU-a;¹⁰³
8. pružanje ojačane strukturne potpore, u financijskom i drugim oblicima, civilnom društvu, osobito civilnom društvu mladih, te pružanje potpore lokalnim nadležnim tijelima u uspostavi lokalnih vijeća mladih;¹⁰⁴ to bi se moglo postići na temelju posebnog stupa akcijskog plana za europsku demokraciju namijenjenog uključivanju civilnog društva i socijalnih partnera kao i namjenske strategije civilnog društva;¹⁰⁵
9. uvođenje „provjere učinka na mlade” za zakonodavstvo, uključujući procjenu učinka i mehanizam savjetovanja s predstavnicima mladih kada se smatra da zakonodavstvo utječe na mlade;¹⁰⁶
10. jačanje suradnje između zakonodavaca EU-a i organizacija civilnog društva kako bi se iskoristila poveznica između donositelja odluka i građana koju čine organizacije civilnog društva;¹⁰⁷
11. sažimanje elemenata sudjelovanja građana u Povelji EU-a za sudjelovanje građana u pitanjima povezanim s EU-om.

37. Prijedlog: Informiranje građanâ, sudjelovanje i mladi (a)

Cilj : Postizanje pristupačnije Europske unije koja je razumljivija građanima i jačanje¹⁰⁸ zajedničkog europskog identiteta, osobito provedbom mjera navedenih u nastavku:

1. osiguranje minimalne razine edukacije o EU-u te osobito njegovim demokratskim procesima, među ostalim o povijesti europskih integracija i europskog građanstva. Takvi bi programi, koji bi trebali biti osmišljeni na način prilagođen dobi kojim se potiče na sudjelovanje, primjerice osmišljavanjem posebnih programa i edukativnih materijala za djecu i škole, trebali donositi koristi osobama svih dobnih skupina;¹⁰⁹ te organizacijama civilnog društva aktivnima u području neformalnog obrazovanja;¹¹⁰
2. postizanje pristupačnosti pouzdanih informacija o EU-u na uključiv način za sve građane. Institucije EU-a trebale bi se koristiti pristupačnijim jezikom i izbjegavati uporabu birokratskih izraza u komunikaciji, ali istodobno bi trebale zadržati kvalitetu i stručnost informacija te prilagoditi

¹⁰² Preporuka br. 39 Europskog panela građana i građanki br. 2, belgijski nacionalni panel br. 3

¹⁰³ Izmjena radne skupine 10A, kraća formulacija

¹⁰⁴ Predstavnik nacionalnih događanja iz Danske

¹⁰⁵ Izmjena radne skupine 54C

¹⁰⁶ Predstavnik nacionalnih događanja iz Danske

¹⁰⁷ Predstavnik nacionalnih događanja iz Danske

¹⁰⁸ Izmjena radne skupine 15A, kompromisna formulacija

¹⁰⁹ Preporuke br. 24, 36 i 38 Europskog panela građana i građanki, belgijski nacionalni panel

¹¹⁰ Izmjena radne skupine 16C

informacije različitim komunikacijskim kanalima i profilima publike.¹¹¹ Primjerice, trebale bi razmotriti razvoj mobilne aplikacije s informacijama o politikama EU-a predstavljenima jasnim jezikom.¹¹² Potrebno je uložiti osobiti napor kako bi se uz pomoć digitalnih medija doprlo do mladih, pokretâ mladih i različitih „ambasadora” (organizacija i pojedinaca), koji pojašnjavaju¹¹³ projekt EU-a;¹¹⁴

3. veća upotreba umjetne inteligencije i tehnologija prevođenja kako bi se zaobišle¹¹⁵ jezične prepreke,¹¹⁶uz osiguravanje pristupačnosti i upotrebljivosti svih digitalnih alata za osobe s invaliditetom,¹¹⁷
4. obrana i pružanje potpore slobodnim, pluralističkim i neovisnim medijima te poticanje medija, uključujući javne radiotelevizijske kuće, javne novinske agencije i europske medije da se redovitije bave europskim pitanjima, poštujući pritom njihovu slobodu i neovisnost, kako bi se osigurala sveobuhvatna pokrivenost u državama članicama EU-a,¹¹⁸ jačanje borbe protiv dezinformacija i stranih uplitanja te jamčenje zaštite za novinare;¹¹⁹
5. približavanje Europe građanima unaprjeđenjem¹²⁰ kontaktnih točaka i namjenskih informativnih centara, odnosno „kućâ Europe”, na lokalnoj razini u svrhu pružanja resursa, informacija i savjeta građanima u vezi s europskim pitanjima te kako bi se saslušalo njihova pitanja i pokrenulo rasprave s udruženjima radi širenja stajališta građana na europskoj razini;¹²¹
6. poduzimanje daljnjih koraka u svrhu jačanja zajedničkog identiteta među Europljanima, primjerice u okviru fonda EU-a za pružanje potpore mrežnim i izvanmrežnim interakcijama (odnosno programi razmjene, paneli, sastanci) kraćeg i duljeg trajanja među građanima EU-a, uspostava zajedničkih sportskih događanja i ekipa te proglašavanje još jednog¹²² europskog praznika, Dana Europe (9. svibnja) , za sve građane EU-a.¹²³

38. Prijedlog: Demokracija i izbori

Cilj: Jačanje europske demokracije potporom njezinim temeljima, poticanjem sudjelovanja u izborima za Europski parlament, promicanjem transnacionalne rasprave o europskim pitanjima i osiguravanjem snažne poveznice između građana i njihovih izabranih predstavnika, osobito provedbom mjera navedenih u nastavku:

1. osiguravanje zaštite vrijednosti EU-a utvrđenih u Ugovorima, uključujući vladavinu prava i snažan socijalni model,¹²⁴ koji su u središtu europske demokracije. Europska unija u svojem bi odnosu s

¹¹¹ Preporuka br. 33 Europskog panela građana i građanki br. 2, belgijski, francuski i nizozemski nacionalni paneli

¹¹² Preporuka br. 26 Europskog panela građana i građanki br. 2

¹¹³ Izmjena radne skupine 17

¹¹⁴ Belgijski nacionalni panel

¹¹⁵ Izmjena radne skupine 18A

¹¹⁶ Preporuka br. 25 Europskog panela građana i građanki br. 2

¹¹⁷ Izmjena radne skupine 18B

¹¹⁸ Preporuka br. 31 Europskog panela građana i građanki br. 2, belgijski i nizozemski nacionalni paneli

¹¹⁹ Izmjene od 19A do 19A, preoblikovanje s ciljem prilagodbe teksta

¹²⁰ Izmjena radne skupine 21, kompromis

¹²¹ Belgijski i francuski nacionalni paneli

¹²² Izmjena radne skupine 23B

¹²³ Preporuka br. 27 Europskog panela građana i građanki br. 2, belgijski nacionalni panel

¹²⁴ Izmjena radne skupine 25C

vanjskim zemljama prvo trebala ojačati zajedničke demokratske vrijednosti na svojim granicama. Tek nakon što to ostvari Europska unija može biti ambasador našeg demokratskog modela u zemljama koje su ga spremne i voljne provesti na temelju diplomacije i dijaloga;¹²⁵

2. osmišljavanje referenduma na razini EU-a o pitanjima od posebne važnosti za sve europske građane, koji će u izvanrednim slučajevima raspisati Europski parlament;¹²⁶
3. izmjene izbornog zakona EU-a u svrhu usklađivanja izbornih uvjeta (dob za glasanje, datum izbora, uvjeti za izborne jedinice, kandidati, političke stranke i njihovo financiranje) za izbore za Europski parlament kao i ostvarenje napretka prema glasanja za „transnacionalne liste”,¹²⁷ koje se sastoje od kandidata iz nekoliko država članica, nakon što su se u obzir uzela¹²⁸ stajališta koja su građani različitih država članica EU-a iznijeli o tom pitanju:¹²⁹
 -) Neki bi se zastupnici u Europskom parlamentu trebali birati s liste na razini Europske unije, dok bi se ostali trebali birati unutar država članica¹³⁰
 -) Cilj ove reforme također bi trebalo biti olakšavanje digitalnog glasanja¹³¹ i jamčenje stvarnih glasačkih prava za osobe s invaliditetom¹³²
4. jačanje poveznica između građana i njihovih izabranih predstavnika, uzimajući u obzir nacionalne posebnosti i želju građana da im budu bliži te da imaju osjećaj da njihove dvojbe dovode do konkretnog djelovanja izabranih predstavnika u Europskom parlamentu i nacionalnim parlamentima¹³³; riječ je o univerzalnom pitanju i trebale bi biti uključene osobe svih dobnih skupina;¹³⁴
 -) Europski građani trebali bi imati veću ulogu u odabiru predsjednika Komisije. To bi se moglo postići izravnim biranjem predsjednika Komisije¹³⁵ ili sustavom vodećih kandidata¹³⁶

¹²⁵ Preporuka br. 14 Europskog panela građana i građanki

¹²⁶ Preporuka br. 18 Europskog panela građana i građanki; napomena: predstavnici građana objasnili su da treba biti oprezan pri osmišljavanju tog mehanizma i pri njegovoj primjeni.

¹²⁷ Predstavnici Europske komisije objasnili su da bi u tom kontekstu trebalo predvidjeti prijelazno razdoblje, kako se proces ne bi požurivao.

¹²⁸ Izmjena radne skupine 28 E,G,H

¹²⁹ Preporuka br. 16 Europskog panela građana i građanki br. 2, nizozemski nacionalni panel 20, nacionalni panel podijeljen na „transnacionalne liste“

¹³⁰ Na temelju preporuke br. 16 Europskog panela građana i građanki br. 2, rasprava u radnoj skupini

¹³¹ Preporuka br. 19 Europskog panela građana i građanki br. 2 te višjejezična digitalna platforma

¹³² Europski gospodarski i socijalni odbor

¹³³ Izmjena radne skupine 32B

¹³⁴ Preporuka br. 36 Europskog panela građana i građanki br. 2, belgijski i francuski nacionalni paneli

¹³⁵ Francuski nacionalni panel („izbor predsjednika Europske komisije općim izborima”), višjejezična digitalna platforma (konačno izvješće Kantar: skupina doprinosa raspravlja o izborima na kojima bi građani predsjednika Komisije birali izravno)

¹³⁶ Stajalište EP-a: *Predsjednikom Europske komisije postaje vodeći kandidat europske političke stranke s najvećim osvojenim udjelom glasova na europskim izborima koji za svoj izbor uspije dobiti potporu većine zastupnika u Europskom parlamentu. U slučaju nemogućnosti postizanja koalicijske većine, zadatak bi se trebao dodijeliti sljedećem vodećem kandidatu. U tu svrhu europske političke stranke mogu predložiti kandidate koji će se kandidirati za mjesto predsjednika Komisije.* G. Paulo Rangel: *kako bi se ojačao postupak vodećih kandidata, Europski parlament i Europsko vijeće trebali bi zamijeniti uloge, što podrazumijeva izmjenu Ugovora: Parlament bi tako predlagao, a Vijeće odobravalo predsjednika Komisije.* Višjejezična digitalna platforma (završno izvješće Kantar: „Skupina doprinosa raspravlja o izboru predsjednika Komisije i imenovanju povjerenikâ, uključujući sustav vodećih kandidata”). EYE (Europski skup mladih), str. 23.: „Kandidate za predsjednika Komisije ne bi trebalo birati

- J) Europski parlament trebao bi imati pravo na zakonodavnu inicijativu kako bi predložio¹³⁷ teme o kojima će se raspravljati, a potom i donosio potrebne tekstove u svrhu provedbe preporuka koje proizlaze iz rasprava¹³⁸
- J) Europski parlament trebao bi odlučivati o proračunu EU-a, baš kao što to čine parlamenti na nacionalnim razinama¹³⁹
- J) Političke stranke, organizacije civilnog društva i sindikati trebali bi biti dinamičniji i pristupačniji kako bi se ostvarila veća uključenost i sudjelovanje građana u europskoj demokraciji,¹⁴⁰ a time bi se doprinijelo i većem uključivanju tema povezanih s EU-om u javne rasprave političkih stranaka, organiziranog civilnog društva i socijalnih partnera, ne samo tijekom europskih izbora nego i uoči nacionalnih, regionalnih i lokalnih izbora¹⁴¹
- J) Demokracija je utjelovljena u institucijama i društvu u cjelini, uključujući i na radnom mjestu zahvaljujući ulozi socijalnih partnera.¹⁴²

39. Prijedlog: Postupak donošenja odluka u EU-u

Cilj: Poboljšanje postupka donošenja odluka u EU-u kako bi se zajamčila njegova sposobnost za djelovanje, uzimajući pritom u obzir interese svih država članica te osiguravajući transparentan i razumljiv postupak za građane, osobito provedbom mjera navedenih u nastavku:

1. preispitivanje pravila o donošenju odluka i glasovanju u institucijama EU-a, usmjeravanje na pitanje jednoglasnog odlučivanja, zbog kojeg je vrlo teško postići sporazum, jamčeći pritom pravedno ponderiranje glasova kako bi se zaštitili interesi malih zemalja,¹⁴³
 - J) O svim pitanjima o kojima se odlučuje jednoglasno trebalo bi se ubuduće odlučivati kvalificiranom većinom. Jedine bi iznimke trebale biti pristupanje novih članica EU-u i izmjene temeljnih načela EU-a, kako je navedeno u članku 2. UEU-a i Povelje Europske unije o temeljnim pravima¹⁴⁴
2. osiguranje transparentnosti postupka donošenja odluka, omogućivanje neovisnim promatračima građana da pomno prate postupak donošenja odluka, osiguranje šireg¹⁴⁵ prava na pristup

zakulisnim pregovorima između pobjedničkih stranaka. Trebali bismo provoditi takozvani sustav vodećih kandidata („Spitzenkandidaten“), koji podrazumijeva da svaka stranka objavi svojeg kandidata za predsjednika Komisije prije izborne kampanje u slučaju da ta stranka osvoji većinu. U vidu aktivnog sudjelovanja u kampanji i izravne interakcije s građanima, budući bi se predsjednik mogao bliže povezati s europskim stanovništvom” i rasprava radne skupine

¹³⁷ Izmjena radne skupine 34C

¹³⁸ Belgijski nacionalni panel (3.2), francuski nacionalni panel (11) – višjejezična digitalna platforma (završno izvješće Kantar: „Kad je riječ o Europskom parlamentu, sudionici i sudionice najčešće traže da mu se dodijeli stvarna moć zakonodavne inicijative”)

¹³⁹ Vijeće ne smatra da se ovaj prijedlog temelji na preporuci građana. Stoga nije u skladu s dogovorenim metodologijom.

¹⁴⁰ Višjejezična digitalna platforma (završno izvješće Kantar: „Također je predloženo da stranke postanu pristupačnije osobama različitih kulturnih ili socioekonomskih pozadina”)

¹⁴¹ Odbor regija u radnoj skupini

¹⁴² Izmjena radne skupine 38, kompromisna formulacija

¹⁴³ Preporuka br. 20 Europskog panela građana i građanki br. 2

¹⁴⁴ Preporuka br. 21 Europskog panela građana i građanki br. 4

¹⁴⁵ Izmjena radne skupine 43

dokumentima i, na temelju navedenoga, uspostava snažnijih poveznica i ojačanog dijaloga između građana i institucija EU-a;¹⁴⁶

-) EU treba povećati transparentnost svog postupka donošenja odluka i institucija. Primjerice, sastanci Vijeća i Europskog parlamenta, uključujući glasovanje, trebali bi se na isti način prenositi na internetu. Time bi se zainteresiranim građanima omogućilo da prate postupak donošenja politika na razini EU-a i da političare i tvorce politika pozivaju na odgovornost;¹⁴⁷ trebalo bi ojačati pravo Europskog parlamenta na istragu
 -) Valja dodatno razviti postupak donošenja odluka u EU-u kako bi se postigla veća uključenost nacionalnih, regionalnih i lokalnih predstavnika, socijalnih partnera i organiziranog civilnog društva.¹⁴⁸ Potrebno je ojačati međuparlamentarnu suradnju i dijalog. Nacionalni parlamenti također bi trebali biti u većoj mjeri uključeni u zakonodavni postupak Europskog parlamenta, na primjer sudjelovanjem u saslušanjima.¹⁴⁹ Osim toga, veća uključenost struktura na podnacionalnoj razini te Odbora regija pomaže da se bolje uzmu u obzir iskustva stečena u provedbi prava EU-a.¹⁵⁰
3. razmatranje mogućnosti promjene naziva institucija EU-a koji bi odražavali njihove funkcije i ulogu u postupku donošenja odluka u EU-u za građane;¹⁵¹
-) Postupak donošenja odluka u EU-u trebao bi se temeljiti na jasnijoj i razumljivijoj strukturi koja bi bila slična nacionalnim sustavima¹⁵² i kojim bi se izričito odražavala podjela nadležnosti između europskih institucija i država članica;¹⁵³
 -) Primjerice, Vijeće EU-a moglo bi se nazvati preimenovati u Senat EU-a, a Europska komisija mogla bi se preimenovati u Izvršnu komisiju EU-a.¹⁵⁴
4. jačanje provedbenih kapaciteta Europske unije u ključnim važnim područjima;¹⁵⁵
5. jamčenje odgovarajućih mehanizama i procesa civilnog i socijalnog dijaloga u svim fazama postupka donošenja odluka EU-a, od procjene učinka do oblikovanja i provedbe politika;¹⁵⁶
6. reforma načina na koji Europska unija funkcionira na temelju kvalitetnijeg uključivanja socijalnih partnera i organiziranog civilnog društva. Jačanje postojećih struktura kako bi se, uzimajući u obzir

¹⁴⁶ Preporuka br. 34 Europskog panela građana i građanki br. 2, nizozemski nacionalni panel

¹⁴⁷ Rasprava u radnoj skupini na temelju preporuke br. 34 Europskog panela građana i građanki br. 2, nizozemski nacionalni panel, višejezična digitalna platforma (završno izvješće društva Kantar: „*Pružanje potpore povećanoj transparentnosti i većem sudjelovanju građana*”, također se pruža potpora u okviru procesa donošenja odluka u EU-u)

¹⁴⁸ Rasprava radne skupine (izlaganje nacionalnih parlamenata i Odbora regija)

¹⁴⁹ Izmjena radne skupine 45C

¹⁵⁰ Izmjena radne skupine 46B

¹⁵¹ Preporuka br. 15 Europskog panela građana i građanki br. 2

¹⁵² Rasprava radne skupine na temelju potrebe izražene u preporuci br. 15 Europskog panela građana i građanki da se „pojasne funkcije institucija EU-a”, višejezična digitalna platforma (konačno izvješće Kantar: „[] te su dani prijedlozi za produblivanje dvodomne zakonodavne vlasti u EU-u”)

¹⁵³ Izmjena radne skupine 48B

¹⁵⁴ Preporuka br. 15 Europskog panela građana i građanki br. 2

¹⁵⁵ Rasprave u radnoj skupini

¹⁵⁶ Izmjena radne skupine 52A

njihovu važnost u europskom demokratskom životu, u postupku donošenja odluka bolje odrazile potrebe i očekivanja građana EU-a. Jačanje institucionalne uloge EGSO-a unutar tog okvira i njegovo osnaživanje kao posrednika i jamca aktivnosti participativne demokracije kao što su strukturirani dijalog s organizacijama civilnog društva i panelima građana. Aktivno civilno društvo od presudne je važnosti za demokratski život Europske Unije;¹⁵⁷

7. ponovno pokretanje rasprave o ustavu, gdje je to moguće, u svrhu postizanja bolje usklađenosti s našim vrijednostima. Ustav bi mogao doprinijeti većoj preciznosti, uključivanju građana i postizanju dogovora o postupku donošenja odluka.¹⁵⁸

40. Prijedlog: SUPSIDIJARNOST

1. aktivna supsidijarnost i višerazinsko upravljanje ključna su načela i temeljne značajke funkcioniranja EU-a i demokratske odgovornosti;¹⁵⁹
2. EU bi trebao preispitati mehanizam kojim se nacionalnim parlamentima omogućuje da ocijene zadiru li novi zakonodavni prijedlozi na europskoj razini u njihove zakonske ovlasti te da dobiju mogućnost predlaganja zakonodavne inicijative na europskoj razini. Takvi bi mehanizmi također trebali biti prošireni na sve regionalne parlamente unutar EU-a koji imaju zakonodavne ovlasti;¹⁶⁰
3. provedba reforme Odbora regija kako bi se obuhvatili odgovarajući kanali dijaloga za regije kao i za gradove i općine, čime bi mu se povjerila snažnija uloga¹⁶¹ u institucionalnoj strukturi kada je riječ o pitanjima s teritorijalnim učinkom;¹⁶²
4. sustavnom primjenom definicije supsidijarnosti koju su zajednički dogovorile sve institucije EU-a moglo bi se razjasniti treba li odluke donositi na europskoj, nacionalnoj ili regionalnoj razini;¹⁶³
5. s obzirom na njihovu važnost u europskom demokratskom životu, socijalni partneri i organizirano civilno društvo trebali bi na bolji način biti uključeni u postupak donošenja odluka. Aktivno društvo od presudne je važnosti za demokratski život Europske Unije.¹⁶⁴

Pozivamo institucije Europske unije da zaključke radne skupine provedu u djela i učinkovito primjene. To bi se moglo ostvariti na temelju mogućnosti koje su već predviđene Ugovorom iz Lisabona i, prema potrebi, pokretanjem zahtjeva za održavanjem Europske konvencije.¹⁶⁵

¹⁵⁷ EGSO, kompromisna formulacija

¹⁵⁸ Preporuka br. 35 Europskog panela građana i građanki br. 2, francuski nacionalni panel, uz izmjene radne skupine 51C i D

¹⁵⁹ Izmjena radne skupine 53D

¹⁶⁰ Rasprava u radnoj skupini, nacionalni parlamenti

¹⁶¹ Rasprava u radnoj skupini, OR i EGSO; završno izvješće društva Kantar, str. 85.

¹⁶² Izmjena radne skupine 58B

¹⁶³ Izmjena radne skupine 59B

¹⁶⁴ Rasprava u radnoj skupini, socijalni partneri i nekoliko drugih članova

¹⁶⁵ Izmjena radne skupine 63A, kompromisna formulacija

„Migracije”

41. Prijedlog: Zakonite migracije¹⁶⁶

Cilj: jačanje uloge EU-a u području zakonitih migracija:

Mjere:

1. pokretanje komunikacijske kampanje na europskoj razini kako bi EURES (Europske službe za zapošljavanje), portal EU-a za imigraciju i alat EU-a za profiliranje vještina državljana trećih zemalja bili poznatiji europskim građanima i kako bi ih poduzeća iz EU-a češće upotrebljavala pri zapošljavanju (preporuka br. 6);
2. stvaranje europskog tijela za pristup migranata tržištu rada EU-a ili, alternativno, proširenje ovlasti Europske mreže za suradnju službi za zapošljavanje (EURES-a), primjerice poboljšanje projekata partnerstva za talente (preporuka br. 7 i rasprava radne skupine), uz mogućnost internetskog usklađivanja ponude i potražnje vještina u zemlji polaska na temelju kriterija procjene (preporuka br. 9 i rasprava radne skupine); EU bi trebao poticati države članice da pojednostavne postupak prihvata i integracije zakonitih migranata i njihov pristup tržištu rada EU-a boljom interoperabilnošću među raznim relevantnim upravama (rasprava radne skupine);
3. poboljšanje funkcioniranja i provedbe Direktive o „plavoj karti” kako bi se privukle relevantne kvalifikacije potrebne gospodarstvu EU-a (preporuka br. 7 i rasprava radne skupine), uzimajući u obzir rizik od odljeva mozgova (vidi mjeru br. 1 prijedloga 42.);
4. promicanje uzlazne konvergencije radnih uvjeta na usklađen način u cijeloj Uniji s ciljem borbe protiv nejednakosti radnih uvjeta te osiguravanja učinkovite politike EU-a u području migracija radne snage i radničkih prava. U tom kontekstu, jačanje uloge sindikata na transnacionalnoj razini (preporuka br. 28 i rasprava radne skupine) u suradnji s organizacijama poslodavaca (plenarna rasprava);
5. ulaganje većih napora u informiranje i obrazovanje građana država članica o temama povezanim s migracijama (preporuka br. 30, litavska preporuka br. 9 i rasprava radne skupine).

42. Prijedlog: Neregularne migracije¹⁶⁷

Cilj: Jačanje uloge EU-a u borbi protiv svih oblika neregularnih migracija i jačanje zaštite vanjskih granica Europske unije, uz poštovanje ljudskih prava:

Mjere:

1. aktivno sudjelovanje primjerice u okviru u sporazumâ o partnerstvu, u gospodarskom i društvenom razvoju zemalja izvan Europske unije i iz kojih dolazi velik broj migranata kako bi se odgovorilo na glavne uzroke migracija, uključujući klimatske promjene. Ta bi djelovanja trebala biti transparentna i

¹⁶⁶ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: preporuke br. 6, 7, 9, 28 i 30 Europskog panela građana i građanki br. 4; preporuka litavskog panela br. 9

¹⁶⁷ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: preporuke br. 8 i 27 Europskog panela građana i građanki br. 4, litavska preporuka br. 10 i nizozemska preporuka br. 3

- imati opipljive rezultate s mjerljivim učincima o kojima bi trebalo jasno obavijestiti građane EU-a (preporuka br. 27 i rasprava radne skupine);
2. osiguravanje zaštite svih vanjskih granica poboljšanjem transparentnosti i odgovornosti Frontexa te jačanjem njegove uloge (preporuka br. 8 i rasprava radne skupine) i prilagodbom zakonodavstva EU-a suočavanju s aktualnim izazovima neregularne migracije, kao što su krijumčarenje ljudi, trgovina ljudima, seksualno iskorištavanje, hibridni napadi zemalja koje instrumentaliziraju migrante kao i kršenje ljudskih prava (litavska preporuka br. 10 i rasprava radne skupine).

43. [Prijedlog: Neregularne migracije](#)¹⁶⁸ (a)

Cilj: Ujednačena primjena zajedničkih pravila o početnom prihvatu migranata u svim državama članicama:

Mjere:

1. razvoj mjera na razini EU-a kako bi se zajamčila sigurnost i zdravlje svih migranata, posebno trudnica, djece, maloljetnika bez pratnje i svih ranjivih osoba (preporuke br. 10 i 38 te rasprava radne skupine);
2. povećanje financijske, logističke i operativne potpore EU-a, upućene također lokalnim tijelima, regionalnim vlastima i organizacijama civilnog društva, za upravljanje prvim prihvatom koji bi doveo do moguće integracije izbjeglica i zakonitih migranata u EU-u ili repatrijacije neregularnih migranata (preporuka br. 35 i rasprava radne skupine);

44. [Prijedlog: Azil, integracija](#)¹⁶⁹

Cilj: Jačanje uloge EU-a i reforma europskog sustava azila na temelju načela solidarnosti i pravedne podjele odgovornosti:

Mjere:

1. usvajanje zajedničkih pravila EU-a o postupcima za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu u državama članicama koja se ujednačeno primjenjuju na sve tražitelje azila. Tim će se postupcima morati poštovati ljudsko dostojanstvo i međunarodno pravo (preporuka br. 29, talijanske preporuke br. 3.8 i 4.4, str. 15. te rasprava radne skupine). Budući da prihvrat tražitelja azila uključuje različite aktere na nacionalnoj razini, EU bi trebao poticati države članice da pojednostavne i ubrzaju taj postupak boljom interoperabilnošću među različitim relevantnim upravama te da uspostave jedinstveni ured (jedinstvenu kontaktnu točku ili ulaznu točku) za tražitelje azila kako bi se pojednostavnili nacionalni administrativni postupci (preporuka br. 37 i rasprava radne skupine);
2. preispitivanje Dublinskog sustava kako bi se zajamčila solidarnost i pravedna podjela odgovornosti, uključujući preraspodjelu migranata među državama članicama; mogli bi se predvidjeti i dodatni oblici potpore (preporuke br. 33, 36, 37, 40, litavska preporuka br. 2; talijanske preporuke br. 3.8 (str. 15.) i nizozemska preporuka br. 2 te rasprava radne skupine i plenarna rasprava);

¹⁶⁸ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: preporuke br. 10, 35 i 38 Europskog panela građana i građanki br. 4

¹⁶⁹ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: preporuke br. 29, 31, 33, 36, 37, 38, 39 i 40 Europskog panela građana i građanki br. 4; talijanske preporuke br. 3.8. i 4.4. (str. 15.) te 5.6. (str. 11.), litavske preporuke br. 2 i 3 te nizozemske preporuke br. 1 i 2.

3. poboljšanje minimalnih standarda prihvata tražitelja azila predviđenih Direktivom 2013/33/EU jačanjem zakonodavnih mjera kako bi se poboljšali prihvatni objekti i smještaj. (Preporuka Europskog panela građana i građanki br. 31, talijanska preporuka br. 5.6 (str. 11.) i rasprava radne skupine);
4. posebnu pozornost trebalo bi posvetiti trudnicama, djeci, a naročito maloljetnicima bez pratnje (preporuka br. 38. i rasprava radne skupine);
5. jačanje i povećanje financijskih i ljudskih resursa te upravljačkih kapaciteta Agencije EU-a za azil za koordinaciju premještanja tražitelja azila unutar država članica EU-a te upravljanje tim premještanjem kako bi se postigla pravedna raspodjela (preporuke br. 36 i 37, litavska preporuka br. 3 i rasprava radne skupine).

45. Prijedlog: Azil, integracija¹⁷⁰ (a)

Cilj: Poboljšanje integracijskih politika u svim državama članicama:

Mjere:

1. uz sudjelovanje lokalnih i regionalnih tijela te doprinos organizacija civilnog društva EU osigurava da svaki tražitelj azila i izbjeglica tijekom postupka odlučivanja o boravku pohađa tečajeve jezika, integracijske tečajeve, stručno osposobljavanje i aktivnosti (preporuka br. 32 i francuska preporuka br. 13, rasprava radne skupine te plenarna rasprava);
2. tražiteljima azila s relevantnim kvalifikacijama trebalo bi omogućiti pristup tržištu rada u cijelom EU-u kada je to moguće s ciljem jačanja njihove samodostatnosti (preporuka br. 7 i rasprava radne skupine).

¹⁷⁰ Preporuke građana na kojima se prijedlog uglavnom temelji: preporuke br. 7 i 32 Europskog panela građana i građanki br. 4 te francuska izmjena br. 13.

„Obrazovanje, kultura, mladi i sport”

46. Prijedlog: Obrazovanje

Cilj: EU i njegove države članice trebali bi težiti da do 2025. uspostave uključiv europski prostor obrazovanja u kojem svi građani, uključujući one u ruralnim i udaljenim područjima, imaju jednak pristup kvalitetnom obrazovanju i cjeloživotnom učenju. U tu svrhu Europska unija i njezine države članice trebale bi u prvom redu provesti mjere navedene u nastavku:

Mjere:

1. koordiniranje razine svih različitih obrazovnih programa u Europskoj uniji prihvaćanjem nacionalnog, regionalnog i lokalnog sadržaja i stvaranje tješnje veze među obrazovnim sustavima, među ostalim priznavanjem istovjetnosti diploma¹⁷¹. Trebalo bi donijeti certificirani minimalni standard obrazovanja u osnovnim predmetima počevši od osnovne škole¹⁷². Uvođenje podijeljenih nadležnosti u području obrazovanja, barem u području građanskog odgoja, pri čemu Unijino izvršavanje te nadležnosti ne sprečava države članice u izvršavanju njihovih. Stručne diplome i osposobljavanja trebali bi se potvrditi i uzajamno priznati u svim državama članicama EU-a¹⁷³. Europska unija također bi se trebala zalagati za priznavanje neformalnog i informalnog učenja¹⁷⁴ i organizacija mladih koje ga pružaju, kao i razdoblja učenja u inozemstvu;
2. razvoj obrazovanja i cjeloživotnog učenja u Europi koji su otporni na promjene u budućnosti – u skladu s pravom na osposobljavanje na radnome mjestu za sve – usmjeravanjem na sljedeće predmete:
 - građanski odgoj o demokratskim procesima te vrijednostima EU-a i povijesti Europe¹⁷⁵; trebalo bi ih razviti kao zajednički modul za podučavanje u svim državama članicama; povećanje i ekonomske pismenosti kao aspekta boljeg razumijevanja procesa europske integracije¹⁷⁶
 - digitalne vještine¹⁷⁷
 - STEAM¹⁷⁸
 - poduzetništvo i istraživanje
 - poboljšanje kritičkog razmišljanja – trebalo bi poboljšati medijsku pismenost kako bi se zajamčila sigurnost na internetu i osnažilo građane u svakoj državi članici da neovisno procijene je li neka informacija pouzdana te identificiraju lažne vijesti, ali istodobno i da iskoriste mogućnosti koje nudi internet; takvu bi edukaciju trebalo provoditi u osnovnom obrazovanju u obliku posebnog predmeta, a trebalo bi je ponuditi i na drugim javnim mjestima, građanima svih dobnih skupina, pod vodstvom namjenske organizacije uspostavljene na razini EU-a i uz oslanjanje na najbolje prakse u svim državama članicama; EU

¹⁷¹ Francuski nacionalni panel – izmjena br. 6

¹⁷² Preporuka br. 37 Europskog panela građana i građanki br. 1

¹⁷³ Preporuka br. 3 Europskog panela građana i građanki Francuski nacionalni panel – izmjena br. 6

¹⁷⁴ Preporuka br. 41 Europskog panela građana i građanki br. 1

¹⁷⁵ Detaljnije ih je obuhvatila Radna skupina za europsku demokraciju. Vidjeti preporuku br. 24 Europskog panela građana i građanki br. 2, preporuke br. 1.1, 1.2 i 2.12 belgijskog nacionalnog panela te preporuku talijanskog nacionalnog panela o „politikama uključivosti”.

¹⁷⁶ Preporuka talijanskog nacionalnog panela o „politikama uključivosti”.

¹⁷⁷ Detaljnije ih je obuhvatila Radna skupina za digitalnu transformaciju. Vidi preporuke br. 8 i br. 34. Europskog panela građana i građanki br. 1

¹⁷⁸ Preporuka talijanskog nacionalnog panela o „poticanju mladih da studiraju znanstvene predmete”.

- bi trebao osigurati da države članice upotrebljavaju namjenska financijska sredstva za predviđene svrhe¹⁷⁹
- uključivanje mekih vještina u sve predmete u nastavnim programima škola; meke vještine obuhvaćaju: umijeće međusobnog slušanja, poticanje dijaloga, otpornost, razumijevanje, poštovanje i uvažavanje drugih, kritičko razmišljanje, samostalno učenje, očuvanje znatiželje i usmjerenost na rezultate¹⁸⁰
 - omogućavanje učenja o ekološkoj održivosti i njezinoj povezanosti sa zdravljem za sve; biološka raznolikost trebala bi biti obavezan predmet u školi; to bi obrazovanje trebalo započeti u školi s posebnim temama koje se bave svim ekološkim pitanjima i uključivati terenska putovanja kako bi se prikazali relevantni primjeri iz stvarnog života, što bi trebalo poduprijeti programom financiranja¹⁸¹
 - borba protiv vršnjačkog nasilja i rasizma.
3. potpora osposobljavanju nastavnika¹⁸² kako bi učili iz najboljih praksi i upotrebljavali najnovije inovativne i kreativne tehnike podučavanjako kojima se odražava promjena metoda podučavanja, uključujući praktične aktivnosti, oslanjajući se pritom i na pouke izvučene iz pandemije bolesti COVID-19 i drugih kriza, kao i promicanje prilika za mobilnost¹⁸³;
 4. kako bi se zadovoljile obrazovne potrebe sve djece i obitelji, davanje prednosti pristupu hardveru i učinkovitoj širokopojasnoj povezanosti¹⁸⁴;
 5. uspostava informacijske platforme za razmjenu znanja i iskustava diljem EU-a, objedinjavanje informacija o transnacionalnim obrazovnim tečajevima i osposobljavanju u EU-u, predstavljanje primjera najboljih praksi te pružanje prilike građanima da predstavljaju nove ideje za prekograničnu razmjenu. Platforma bi trebala sadržavati nastavni materijal o klimatskim promjenama, održivosti, pitanjima okoliša i digitalizaciji te pružati informacije o postojećim specijaliziranim forumima o ključnim temama¹⁸⁵. Mogla bi se staviti na raspolaganje zajedno s programom financiranja kojim će se poduprijeti upotreba i primjena informacija na platformi.

47. Prijedlog: Pitanja koja se odnose na europsku mladež

Cilj: EU i njegove države članice moraju se usredotočiti na konkretne potrebe mladih u svim relevantnim politikama, uključujući regionalnu politiku Europske unije, kako bi im se ponudili najbolji mogući uvjeti za studiranje i rad te za početak samostalnog života, uz njihovo uključivanje u demokratski život, među ostalim i na europskoj razini. Organizacije mladih imaju ključnu ulogu. Kako bismo ostvarili taj cilj, predložimo sljedeće:

¹⁷⁹ Preporuke br. 33 i br. 48 Europskog panela građana i građanki br. 1, obuhvaćeno i u sklopu Radne skupine za digitalnu transformaciju; vidjeti preporuku br. 47 Europskog panela građana i građanki br. 1 o zdravoj uporabi interneta.

¹⁸⁰ Preporuka br. 5 Europskog panela građana i građanki br. 1

¹⁸¹ Preporuke br. 15 i 18 Europskog panela građana i građanki br. 1

¹⁸² Preporuka talijanskog nacionalnog panela o „Europi u svijetu”

¹⁸³ Preporuke br. 18 i 41 Europskog panela građana i građanki br. 1 te preporuka talijanskog nacionalnog panela o „ulaganju u osposobljavanje instruktora”

¹⁸⁴ Preporuka br. 17 Europskog panela građana i građanki br. 1, u cijelosti dodijeljena Radnoj skupini za digitalizaciju.

¹⁸⁵ Preporuka br. 15 Europskog panela građana i građanki br. 1 Preporuka njemačkog nacionalnog panela o „informativnoj platformi za razmjenu znanja i iskustava diljem EU-a”

Mjere:

1. mladima ponuditi više mogućnosti i promicati postojeće programe za sudjelovanje i zastupljenost u demokratskim procesima i procesima donošenja odluka na svim razinama, među ostalim organiziranjem panela građana i građanki s djecom (npr. u dobi od 10 do 16 godina) u školama. Europski predstavnici mogli bi se sastati s europskim školarcima u njihovim školama kako bi od rane dobi jačali bliskost s Europom i razumijevanje Europe¹⁸⁶. Kako bi se osiguralo da se svako oblikovanje politika na razini EU-a promatra iz perspektive mladih, trebalo bi razviti „test mladih” EU-a tako da se za sve novo zakonodavstvo i sve nove politike provede procjena učinka usmjerena na mlade, uključujući savjetovanje s mladima;
2. trebalo bi razmotriti pravo glasovanja na izborima za Europski parlament koje bi građani stjecali od šesnaeste godine, usporedno s poboljšanjem građanskog odgoja i obrazovanja o EU-u. Nacionalne političke stranke trebale bi raditi na tome da i mlađi kandidati budu uvršteni na njihove izborne liste za Europski parlament¹⁸⁷;
3. kako bi se mladi bolje pripremili za ulazak u svijet rada, učenicima srednjih škola (od 12 godina nadalje) trebalo bi pružiti priliku da održe visokokvalitetne promatračke posjete profitnim i neprofitnim organizacijama, u bliskoj suradnji škola, lokalnih vlasti te organizacija i poduzeća koja sudjeluju¹⁸⁸. Te bi posjete trebalo smatrati dijelom šireg postupka profesionalnog usmjeravanja u formalnom obrazovanju kako bi se mladima omogućio prvi kontakt s profesionalnim radnim okruženjem radi stjecanja profesionalne orijentacije i razmatranja mogućnosti da postanu poduzetnici;
4. veće financiranje EU-a u okviru instrumenta NextGenerationEU trebalo bi namijeniti i provedbi pojačane europske Garancije za mlade, uključujući veću predanost, bolje informiranje javnosti te poboljšanje kvalitete ponude, financiranja i djelovanja svih država članica i relevantnih razina uključenih vlasti; s obzirom na stručnost organizacija mladih u pogledu potreba mladih, nacionalne vlade trebale bi blisko surađivati s tim organizacijama kako bi se osigurala najdjelotvornija provedba Garancije;
5. osiguravanje da stažiranje i radna mjesta mladih budu u skladu sa standardima kvalitete, među ostalim u pogledu naknada, ukidanje minimalnih plaća za mlade i svih drugih diskriminacijskih odredbi radnog prava specifičnih za mlade kao i iskorištavanje pravnih instrumenata kako bi se zabranilo neplaćeno stažiranje na tržištu rada i izvan formalnog obrazovanja;¹⁸⁹
6. osiguravanje razumnih životnih standarda za mlade, uključujući pristup socijalnoj zaštiti i stanovanju. Mladi bi trebali imati pristup socijalnoj zaštiti, jednako kao i druge dobne skupine. Također bi trebalo olakšati pristup cjenovno pristupačnom stanovanju za mlade, među ostalim uz pomoć financijskih sredstava EU-a¹⁹⁰;
7. potrebne su konkretne politike kako bi se izbjegao odljev mozgova iz nekih regija i zemalja unutar EU-a zbog nedostatnih mogućnosti za mlade, a istovremeno Europa učinila privlačnijom s ciljem sprječavanja odljeva europskih talenata i radne snage u treće zemlje i izbjegavanja narušavanja

¹⁸⁶ Preporuka belgijskog nacionalnog panela br. 6.1, francuski nacionalni panel – izmjena br. 7

¹⁸⁷ Preporuka belgijskog nacionalnog panela br. 7.2

¹⁸⁸ Preporuka br. 4 Europskog panela građana i građanki br. 1

¹⁸⁹ Prijedlog da se dopune preporuke br. 1 i 30 Europskog panela građana i građanki br. 1 koje je obuhvatila Radna skupina za snažnije gospodarstvo, socijalnu pravdu i radna mjesta

¹⁹⁰ Prijedlog da se dopuni preporuka br. 25 Europskog panela građana i građanki br. 1 koju je obuhvatila Radna skupina za snažnije gospodarstvo, socijalnu pravdu i radna mjesta

teritorijalne kohezije, posebno u onim područjima u kojima je gubitak mladih talenata vrlo izražen, uključujući u vidu financiranja EU-a,¹⁹¹

8. za slučaj ozbiljne krize (npr. zdravstvena kriza, rat i sl.) trebalo bi pripremiti kvalitetne i razrađene planove koji se mogu primijeniti odmah, i to na fleksibilan način, kako bi se na najmanju moguću mjeru svele posljedice za mlade, odnosno za njihov studij, stručno osposobljavanje, prelazak na tržište rada i mentalno zdravlje.¹⁹²

48. Prijedlog: Kultura i razmjene

Cilj: Kako bi se promicala kultura razmjene i poticali europski identitet i europska raznolikost u različitim područjima, države članice, uz potporu Europske unije, trebale bi provesti mjere u nastavku:¹⁹³

Mjere:

1. promicanje europskih razmjena u različitim područjima, fizički i digitalno, uključujući obrazovne razmjene, programe povezivanja, putovanja i profesionalnu mobilnost (među ostalim i za nastavnike i lokalne izabrane političare). Takve razmjene trebale bi biti dostupne svim građanima u svim državama članicama, bez obzira na njihovu dob, razinu obrazovanja, podrijetlo i financijska sredstva¹⁹⁴. Tim općim ciljem EU bi, među ostalim, trebao ojačati postojeće programe razmjene i mobilnosti na razini EU-a, kao što su Europske snage solidarnosti, Erasmus+ i DiscoverEU, te osigurati šire i raznolikije sudjelovanje u tim programima kao i razmotriti dodavanje novih elemenata, kao što su dodatni cilj civilne službe koja se potiče volontiranjem (za Europske snage solidarnosti) i „kulturne propusnice” (za inicijativu DiscoverEU). Lokalne i regionalne vlasti, pod pokroviteljstvom Odbora regija, imaju ključnu ulogu u tom pitanju;
2. promicanje višejezičnosti kao poveznice s drugim kulturama od rane dobi. Manjinski i regionalni jezici iziskuju dodatnu zaštitu, uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o manjinskim jezicima i Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina. EU bi trebao razmotriti osnivanje institucije za promicanje jezične raznolikosti na europskoj razini. Od osnovne škole nadalje trebalo bi biti obvezno da djeca steknu najvišu razinu znanja jednog aktivnog jezika EU-a koji nije njihov materinji. Kako bi se europskim građanima olakšala komunikacija sa širim skupinama Europljana i kao čimbenik europske kohezije, države članice trebale bi poticati učenje jezika susjednih država članica EU-a u prekograničnim područjima i postizanje standarda na engleskom jeziku koji se može certificirati¹⁹⁵;
3. stvaranje prilika za razmjenu europskih kultura, spajanje ljudi i ostvarivanje zajedničkog europskog identiteta, primjerice u vidu događanja i okupljanja koja uključuju sve ciljne skupine i održavaju se na različitim lokacijama. Neki konkretni primjeri uključuju obilježavanje svjetskih dana umjetnosti¹⁹⁶,

¹⁹¹ Preporuka br. 28 Europskog panela građana i građanki br. 4 preporuka nizozemskog nacionalnog panela br. 1 („Naša vizija kulture, mladih i sporta”); francuski nacionalni panel – izmjena br. 6.

¹⁹² Preporuka br. 6 Europskog panela građana i građanki br. 1

¹⁹³ Preporuka nizozemskog nacionalnog panela br. 2 („Naša vizija kulture, mladih i sporta”)

¹⁹⁴ Preporuka br. 36 Europskog panela građana i građanki br. 1; francuski nacionalni panel – izmjena br. 6
Preporuke belgijskog nacionalnog panela br. 2.10 i 2.11, preporuka njemačkog nacionalnog panela o „stvaranju više prilika za studentske razmjene u Europi”; preporuke nizozemskog nacionalnog panela br. 1 i 3 („Naša vizija kulture, mladih i sporta”); preporuka talijanskog nacionalnog panela o „služenju kao poveznici između Istoka i Zapada, promicanju kulturnih razmjena i zajedničkim kulturnim inicijativama”

¹⁹⁵ Preporuke br. 32 i 38 Europskog panela građana i građanki br.1 Preporuka br. 3 nizozemskog nacionalnog panela („Naša vizija kulture, mladih i sporta”)

¹⁹⁶ Preporuka talijanskog nacionalnog panela o „Europi u svijetu”

europsku izložbu EXPO, koja uključuje edukativna događanja, ili obilježavanje Dana Europe (9. svibnja) kao europskog praznika svih građana EU-a¹⁹⁷;

4. zaštita europske kulturne baštine i kulture¹⁹⁸, među ostalim priznavanjem lokalnih i regionalnih kulturnih i proizvodnih posebnosti¹⁹⁹, novim inicijativama za njezinu zaštitu i proslavu, mobilnošću za promicanje razmjena u području kulturne baštine te promicanjem postojećih mjera kao što su Kreativna Europa, novi europski Bauhaus, programi sestrinskih gradova i europskih prijestolnica kulture u skladu s ciljevima održivog razvoja;
5. poduzimanje mjera kojima će se osigurati dostatna zaštita kulturnih djelatnika na razini EU-a, posebno tijekom svih budućih kriza, donošenjem pravnog statuta na europskoj razini;

49. Prijedlog: Sport

Cilj: Sport je ključan za naše društvo – za obranu naših vrijednosti, zdrav život i starenje, promicanje kulture razmjene i slavljenje raznolikosti europske baštine. Zbog toga bi države članice, uz potporu Europske unije, trebale nastojati provoditi mjere u nastavku.

Mjere:

1. stavljanje naglaska na vrijednosti, posebno rodnu ravnopravnost, pravednost i inkluzivnost, koje se mogu konkretno odraziti u prakticiranju sporta tijekom cijelog obrazovanja;
2. senzibiliziranje javnosti o zdravstvenim koristima sporta i tjelesne aktivnosti;²⁰⁰
3. uključivanje sportskih aktivnosti u programe razmjene i mobilnosti na razini EU-a;²⁰¹
4. pridavanje veće pozornosti ne samo profesionalnim i komercijalnim sportovima već i lokalnom i tradicionalnom sportu, kao aspektu europske kulturne raznolikosti i promicanja kulturne baštine, te promicanje potpore za sport u neprofesionalnom okruženju;
5. istodobno poticanje predstavljanja europskog identiteta u vidu organiziranja većeg broja sportskih događanja unutar EU-a, osnivanja sportskih timova EU-a ili prikazivanja zastava EU-a ili simbola na europskim sportskim događanjima;
6. više ulaganja u komunikacijske aktivnosti kao što je Europski tjedan sporta kako bi se osiguralo da građani iz cijelog EU-a zajedno mogu imati koristi od vodećih mogućnosti.

¹⁹⁷ Francuski nacionalni panel – izmjena br. 7. Preporuke belgijskog nacionalnog panela br. 2.5, 6.1 i 8.7 , preporuka talijanskog nacionalnog panela o „poboljšanju europskih vrijednosti, kulturnim obilježjima i regionalnim posebnostima”

¹⁹⁸ Preporuka nizozemskog nacionalnog panela br. 2 („Naša vizija kulture, mladih i sporta”)

¹⁹⁹ Preporuka talijanskog nacionalnog panela o „prevladavanju proizvodnog modela 20. stoljeća”

²⁰⁰ Preporuka br. 29 Europskog panela građana i građanki br. 1

²⁰¹ Preporuka br. 36 Europskog panela građana i građanki br. 1